

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2012

Bc. Eva Havlová

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Studijní program: N6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

Katedra: Ekonomiky

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Téma: Podnikový majetek a investiční činnost podniku

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Václav Krutina, CSc.

Autor:

Bc. Eva Havlová

2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Eva HAVLOVÁ**
Osobní číslo: **E10633**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Podnikový majetek a investiční činnost podniku.**
Zadávající katedra: **Katedra ekonomiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

posouzení majetkové struktury podniku se zaměřením na vybavenost, úroveň, strukturu a využití dlouhodobého majetku jako podkladu pro zhodnocení investiční činnosti v konkrétních podmínkách vybraného podniku.

Osnova práce:

1. Význam a úloha investiční činnosti v podniku, hodnocení efektivnosti investic a investiční rozhodování.
2. Analýza majetkové struktury, zhodnocení vybavenosti, úrovně a využití dlouhodobého majetku (především dlouhodobého hmotného majetku) ve vybraném podniku a jejich vývoje v posledních třech až pěti letech.
3. Posouzení investiční činnosti ve sledovaném období a jejího vlivu na efektivnost hospodaření podniku. Vyhodnocení vybrané investiční akce.
4. Zhodnocení investičních záměrů daného podniku.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 40 - 50 stran

Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Synek, M. a kol.: Manažerská ekonomika. Praha, Grada, 2007.

Valach, J.: Investiční rozhodování a dlouhodobé financování. Praha, Ekopress, 2005.

Fotr, J., Souček, I.: Podnikatelský záměr a investiční rozhodování. Praha, Grada, 2005.

Synek, M.: Ekonomická analýza. Praha, Oeconomica, 2003.

Kovanicová, D., Kovanic, P.: Poklady skryté v účetnictví. Praha, Polygon, 2004.

Kislingerová, E. a kol.: Manažerské finance. Praha, C. H. Beck, 2007.
časopisy: Ekonom, Hospodářské noviny, od ročníku 2009.

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Václav Krutina, CSc.
Katedra ekonomiky

Datum zadání diplomové práce: 18. února 2011

Termín odevzdání diplomové práce: 29. dubna 2012

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.

děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (25)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 10. března 2011

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Podnikový majetek a investiční činnost podniku“ vypracovala samostatně s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v plném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly, v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb., zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 12. dubna 2012

Eva Havlová

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucímu práce panu Ing. Václavu Krutinovi, CSc. za odbornou pomoc, cenné rady a metodické vedení při zpracování této práce. Dále bych chtěla poděkovat vybrané firmě za poskytnuté materiály a informativní konzultace vedoucí k vypracování této práce.

1	ÚVOD.....	2
2	LITERÁRNÍ PŘEHLED	4
2.1	PODNIKOVÝ MAJETEK.....	4
2.1.1	DLOUHODOBÝ MAJETEK.....	5
2.1.2	OBĚŽNÝ MAJETEK	7
2.1.3	OCEŇOVÁNÍ DLOUHODOBÉHO MAJETKU	8
2.1.4	ODEPISOVÁNÍ DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO A NEHMOTNÉHO MAJETKU.....	9
2.1.5	POŘÍZENÍ A VYŘAZENÍ DLOUHODOBÉHO MAJETKU.....	10
2.1.6	STRUKTURA, VYBAVENOST, ÚROVEŇ A ÚČINNOST DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO MAJETKU	11
2.2	INVESTIČNÍ ČINNOST PODNIKU.....	14
2.2.1	MAKROEKONOMICKÉ A PODNIKOVÉ POJETÍ INVESTIC	14
2.2.2	KLASIFIKACE INVESTIC V PODNIKU.....	15
2.2.3	PLÁNOVÁNÍ, PŘÍPRAVA A REALIZACE PROJEKTŮ	17
2.2.4	ZDROJE FINANCOVÁNÍ INVESTIC	19
2.2.5	HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI INVESTIC.....	20
2.2.6	METODY HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI INVESTIC.....	22
2.2.7	INVESTIČNÍ RIZIKO.....	25
3	METODIKA.....	27
4	CHARAKTERISTIKA PODNIKU.....	32
5	ANALÝZA PODNIKOVÉHO MAJETKU	36
5.1	PODNIKOVÝ MAJETEK, JEHO STRUKTURA A VÝVOJ	36
5.2	ANALÝZA VYBAVENOSTI A ÚROVNĚ DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO MAJETKU	47
5.3	ANALÝZA ÚČINNOSTI DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO MAJETKU	51
5.4	VÝNOSNOST PODNIKOVÉHO MAJETKU.....	53
6	INVESTIČNÍ ČINNOST PODNIKU	54
7	VYBRANÁ INVESTIČNÍ AKCE	61
8	CELKOVÉ ZHODNOCENÍ PODNIKOVÉHO MAJETKU A INVESTIČNÍ ČINNOSTI PODNIKU	63
9	ZÁVĚR.....	69
10	SUMMARY	70
	Seznam použité literatury	71
	Seznam grafů a tabulek.....	72

1 ÚVOD

Každý podnikatelský subjekt, který chce vyrábět výrobky či poskytovat služby, musí mít ke své činnosti určité prostředky (budovy, stroje, dopravní prostředky, materiál apod.) a zdroje jejich krytí. Složení těchto prostředků se souhrnně označuje majetkem podniku a zdroje, ze kterých je majetek pořizován, se nazývají kapitál. Tyto dvě položky tvoří jakousi bilanční rovnici, která v podobě rozvahy podniku podává investorům, bankám a dalším subjektům podrobný přehled o hospodaření firmy a její celkové obchodní situaci. Nejvýznamnější roli v oblasti podnikového majetku zaujímá majetek dlouhodobý. Ten slouží jako hlavní činitel při tvorbě produktů a podporuje též produktivitu práce. Proto by mělo být v zájmu každého podniku dlouhodobý majetek neustále obměňovat a nahrazovat majetkem dokonalejším.

Jednou z důležitých činností podniku zajišťujících jeho budoucí prosperitu je investiční činnost. V rámci investiční činnosti se podnik vzdává současné spotřeby s cílem získat větší užitek v budoucnosti. Proto patří rozhodování o investicích mezi nejvýznamnější druhy firemních rozhodnutí, jelikož nesprávně zaměřená a neefektivní investice může podniku způsobit vážné finanční problémy. Bez investic se však žádný podnik neobejde, zvláště pak podnik, který se chce rozvíjet a zajistit si v tržním prostředí zdravou míru konkurenceschopnosti.

Cílem této práce je posouzení majetkové struktury v podmínkách vybraného podniku se zaměřením na vybavenost, úroveň a účinnost dlouhodobého hmotného majetku jako podkladu pro zhodnocení investiční činnosti a jejího dopadu na celkové hospodaření firmy. Podkladem jsou informace získané z účetních výkazů firmy (rozvaha, výkaz zisku a ztráty), které poskytují údaje vztahující se k hospodářskému roku a z dalších interních dokumentů podniku a vzájemných konzultací se zástupci firmy.

Nejprve je uvedena teoretická část, která sjednocuje informace o podnikovém majetku a investiční činnosti podniku získané ze sekundárních zdrojů. Jsou zde vysvětleny základní pojmy, procesy a přístupy, které mají pro pochopení účelu a cíle práce zásadní význam. Následná praktická část se v první fázi zabývá podnikovým majetkem a podílem jeho jednotlivých složek na celkových aktivech firmy. Jelikož nejdůležitější složkou majetku každého výrobního podniku je majetek dlouhodobý, jsou další analýzy zaměřeny pouze na oblast dlouhodobého majetku, resp. dlouhodobého hmotného majetku. Ve sledovaném období let 2009 - 2011 je vyjádřena struktura tohoto majetku, posouzena vybavenost firmy

dlouhodobým hmotným majetkem, jeho úroveň a účinnost. V druhé fázi je potom zhodnocena investiční činnost firmy od doby svého samostatného působení v České republice. S ohledem na firemní zvyklosti je investiční činnost posouzena především na základě vztahu k dosaženým výsledkům firmy (zisku) a jejího vlivu na celkový růst podnikového majetku, jeho efektivitu a účinnost. Nakonec je zhodnocena konkrétní investiční akce firmy pomocí nejznámějších metod hodnocení efektivnosti investic: metoda doby splacení, čisté současné hodnoty a metoda vnitřního výnosového procenta.

2 LITERÁRNÍ PŘEHLED

Obsahem literární rešerše je rozbor dvou vzájemně se propojujících témat - podnikového majetku a investiční činnosti podniku, jelikož pokud chce podnik existovat, musí mít k dispozici majetek a pokud je jeho záměrem kromě existence též dlouhodobá udržitelnost na trhu, musí investovat. To v zásadě znamená, že jestliže chce být podnik úspěšný, musí se rozhodovat mezi současnou a budoucí spotřebou. Díky vzrůstající integraci světového trhu a vytváření tzv. globální konkurence tvoří majetek podniku a jeho investiční činnost rozhodující ukazatele pro zajištění dlouhodobé životnosti firmy.

2.1 PODNIKOVÝ MAJETEK

Každý podnikatel, který chce provozovat svou živnost nebo podnik, musí mít potřebné hospodářské prostředky, např. budovy, stroje, suroviny, dopravní prostředky, licence a patenty, zboží, apod. (SYNEK, 1997).

Konkrétní složení těchto prostředků se označuje jako majetek (majetek podniku, firmy) a jeho jednotlivé položky jako aktiva. Aby podnik (živnostník, společnost) získal potřebná aktiva, musí mít finanční zdroje, tj. kapitál. Zdrojem může být buď vlastní kapitál, nebo cizí kapitál (dluhy). Majetek tedy vyjadřuje „co podnik vlastní“ a kapitál „komu to patří“ (SYNEK, 2011).

Písemný přehled obvykle ve formě účtu, na jehož levé (debetní) straně je zachyceno konkrétní složení majetku podniku, tj. všechna jeho aktiva a na pravé (kreditní) straně všechny kapitálové zdroje (prameny), tj. pasiva, se nazývá rozvaha (bilance) podniku. Tento dvojí pohled je označován jako bilanční princip a rovnost úhrnu majetku a zdrojů jeho financování bilanční rovnice, kde aktiva = pasiva (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

Většina autorů se při výkladu podnikového majetku velice přímo ztotožňuje s definicí dle obchodního zákoníku č. 513/1991 Sb., § 6. V tomto zákoně je majetek označován též jako „obchodní majetek“ a jeho charakteristika se drobně liší dle druhu právnické osoby. Obchodním majetkem podnikatele, který je fyzickou osobou, se pro účely toho zákona rozumí majetek (věci, pohledávky a jiná práva a penězi ocenitelné jiné hodnoty), který patří podnikateli a slouží nebo je určen k jeho podnikání. Obchodním majetkem podnikatele, který je právnickou osobou, se rozumí veškerý jeho majetek.

Majetek podniku lze tedy souhrnně charakterizovat jako soubor všech majetkových hodnot, které patří podnikateli a slouží k jeho podnikání. Tvoří jej dvě základní skupiny

prostředků, které se liší dobou, po kterou slouží v provozu podniku, než se vrátí do peněžní formy. První skupinou je dlouhodobý (neoběžný) majetek, v rozvaze nazýván též jako stálá či fixní aktiva. Druhou skupinou je oběžný majetek, který může být v rozvaze označen jako oběžná aktiva. Další skupinou aktiv jsou aktiva přechodná, což jsou položky přechodného charakteru mezi majetkem a náklady nebo výnosy, a jsou předmětem zájmu účetnictví (SYNEK, 2011).

KISLINGEROVÁ (2001) ve své publikaci „Oceňování podniku“ uvádí velmi důležitou poznámku, která informuje o tom, že s účinností od 1. 1. 2001 došlo k terminologickým změnám v účetních výkazech, zejména v rozvaze. Tato změna se týkala právě skupiny dlouhodobého majetku, který byl často nazýván investičním majetkem. Právě označení „investiční“ majetek bylo zrušeno a došlo také ke změně v názvosloví jednotlivých součástí dlouhodobého majetku. Hmotný investiční majetek se změnil na dlouhodobý hmotný majetek, nehmotný investiční majetek na dlouhodobý nehmotný majetek a finanční investice se přejmenovaly na dlouhodobý finanční majetek.

2.1.1 DLOUHODOBÝ MAJETEK

Dlouhodobý majetek je takový majetek, který slouží podniku dlouhou dobu (obvykle déle než jeden rok) a tvoří podstatu jeho majetkové struktury (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010). Dalším podstatným znakem je pořizovací hodnota jednotlivých majetkových částí, která je průběžně upřesňována Ministerstvem financí (KISLINGEROVÁ, 2001).

Dlouhodobý majetek není získáván za účelem dalšího prodeje a člení se do tří základních skupin: dlouhodobý nehmotný majetek, označovaný též jako nehmotná aktiva, dlouhodobý hmotný majetek (hmotná aktiva - která jsou pro většinu podniků, především výrobních, největší a rozhodující) a dlouhodobý finanční majetek, označovaný jako finanční aktiva (SYNEK, 2011).

Dlouhodobý hmotný majetek je takový majetek, který je fyzicky zhmotněn. Většinou v podniku slouží dlouhou dobu a postupně se (až na výjimky) opotřebovává (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010). V zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů je v § 26 kromě požadavku na provozně-technické funkce delší než jeden rok zmíněna i hodnota vstupní ceny tohoto majetku, která by měla být u většiny položek vyšší než 40 000 Kč.

Dlouhodobým hmotným majetkem se rozumí:

- a) samostatné movité věci (např. stroje a výrobní zařízení, dopravní prostředky apod.), popřípadě soubory movitých věcí se samostatným technicko-ekonomickým určením, s dobou použitelnosti delší než jeden rok a vstupní cenou vyšší než je cena určená podnikem ve vnitropodnikové směrnicí (dle zákona o daních z příjmů činí tato cena 40 000 Kč)
- b) stavby, budovy, domy a byty nebo nebytové prostory bez ohledu na dobu použitelnosti a výši ocenění
- c) pozemky bez ohledu na výši ocenění
- d) jiný dlouhodobý hmotný majetek, např. umělecká díla, sbírky a movité kulturní památky, drahé kovy apod. bez ohledu na výši ocenění, technické zhodnocení, výdaje na otvírky nových lomů, pískoven a hlinišť, technické rekultivace apod.
- e) dlouhodobý hmotný majetek specifický pro zemědělské podniky, např. pěstitelské celky trvalých porostů s dobou plodnosti delší než tři roky (ovocné stromy a ovocné keře, vinice a chmelnice), dospělá zvířata a jejich skupiny (stáda, hejna), jejichž vstupní cena je vyšší než cena určená podnikem ve vnitropodnikové směrnicí (zákon o daních z příjmů za tuto hranici považuje cenu 40 000 Kč)

V praxi se dlouhodobý hmotný majetek člení na movitý majetek (movitosti), který lze přemísťovat - stroje, výrobní zařízení, dopravní prostředky, a nemovitý majetek (nemovitosti), který přemísťovat nelze - pozemky, trvalé budovy (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

Další důležitou charakteristikou tohoto majetku je, že dlouhodobý hmotný majetek se nespotřebovává najednou, ale postupně se opotřebovává a znehodnocuje (kromě pozemků, uměleckých děl, zlata aj.). Úměrně tomuto postupnému opotřebovávání přenáší svou hodnotu ve formě odpisů do výrobků, resp. do nákladů podniku (SYNEK, 2011).

Protože odpisy jsou většinou fixními náklady, je důležité, aby měl podnik právě tolik tohoto majetku, kolik je nezbytně nutné, a aby tento majetek (zvláště stroje a výrobní zařízení) dostatečně využíval. Protože dlouhodobý hmotný majetek slouží v podniku velmi dlouho (budovy i desítky let), je rozhodování o jeho pořízení jedním z nejdůležitějších strategických rozhodnutí (SYNEK, 2011).

Základní charakteristikou dlouhodobého nehmotného majetku je jeho nemateriální povaha. Jedná se tedy o majetek, který nelze uchopit (ŠTOHL, 2008). Tento majetek tvoří za úplaty získaná různá oprávnění jako jsou patenty, licence, autorská a vydavatelská práva, nehmotné

výsledky výzkumu a vývoje, dále software, obchodní značka firmy, popř. tzv. goodwill (dobré jméno firmy), zahrnují se sem i náklady na založení podniku (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010). Podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, jsou dlouhodobým nehmotným majetkem ty majetkové položky, jejichž doba použitelnosti je delší než 1 rok a jejichž vstupní cena je vyšší než 60 000 Kč.

Dlouhodobým finančním majetkem jsou majetkové účasti podniku (podíly) v jiných podnicích a cenné papíry (akcie, dluhopisy), které podnik nakoupil jako dlouhodobou investici (ŠTOHL, 2008). Dlouhodobým finančním majetkem nejsou cenné papíry určené k obchodování (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

Do dlouhodobého majetku můžeme zahrnout i tzv. drobný dlouhodobý majetek, který je sice cenově pod zákonem stanovenými limity, ale má dlouhodobou povahu (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

2.1.2 OBĚŽNÝ MAJETEK

Oběžný majetek na rozdíl od stálých aktiv, vytvářejících určitou provozní kapacitu, plní v podniku zcela jinou funkci. Jde o takový majetek, který je v podniku přítomen ve dvou základních formách: ve věcné podobě jako jsou suroviny, materiál, rozpracovaná výroba a hotové výrobky, a v podobě peněžní, tzn. peníze v pokladně a na účtech v bance, pohledávky a krátkodobé cenné papíry (KISLINGEROVÁ, 2001).

Již z vlastního názvu plyne, že tyto majetkové části v podniku obíhají, tj. průběžně mění svoji podobu, čili jedna její forma přechází v jinou (KISLINGEROVÁ, 2001). Za peníze jsou nakoupeny suroviny, ty se změny v nedokončené výrobky, ty v hotové výrobky, hotové výrobky v pohledávky a pohledávky v peníze na účtech nebo v hotovosti. Oběžný majetek je tedy neustále v pohybu, „obíhá“ (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

Úlohou oběžného majetku je zajišťovat plynulost činnosti podniku. Jedná se o krátkodobý majetek - někdy také označován jako provozovací či provozní, v rozvaze označovaný také jako oběžná aktiva, v angličtině working capital, tj. pracovní kapitál (SYNEK, 2011).

Oproti dlouhodobému majetku, jehož obrat je velmi pomalý (např. stroje se „obráťí“ jednou za pět, deset i více let, budovy za dvacet, padesát i více let), oběžný majetek se obrací velmi rychle (v obchodě např. za několik dní, ve výrobě za několik dní až týdnů). Čím rychleji se obrací, tím za stejných podmínek přinese větší zisk. Proto jsou důležitými ukazateli využití oběžného majetku ukazatele rychlosti jeho obratu (SYNEK, 2011).

Schopnost jednotlivých aktiv (majetkových složek podniku) přeměnit se rychle a bez větších ztrát na peněžní prostředky označujeme jako jejich likvidnost, nebo likviditu majetku (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

Oběžný majetek je uspořádán z pohledu likvidity od nejméně likvidních k nejlikvidnějším majetkovým částem. Konkrétně to znamená, že první položkou (nejméně likvidní složkou) oběžného majetku jsou zásoby. Ty v podstatě zahrnují dvě skupiny zásob: zásoby nakupované, jako materiál a zboží na skladě, a zásoby vyprodukované ve vlastní výrobě, tzn. nedokončená výroba a hotové výrobky (KISLINGEROVÁ, 2001). Další položkou jsou dlouhodobé a krátkodobé pohledávky (z obchodních vztahů, z poskytnutých provozních záloh, za zaměstnanci, ze sociálního zabezpečení apod.) a nejlikvidnější součástí oběžného majetku tvoří majetek finanční, tzn. peníze v hotovosti, ceniny, peníze na účtech v bankách, krátkodobé cenné papíry (KISLINGEROVÁ, 2001).

2.1.3 OCEŇOVÁNÍ DLOUHODOBÉHO MAJETKU

Cenu dílčích složek majetku i cenu celého podniku potřebujeme znát např. při jejich prodeji, vstupu cizího kapitálu do podniku, fúzi, likvidaci, dědickém řízení, vstupu na burzu atd. Jestliže je cena vytvořena na trhu podle vztahu nabídky a poptávky, jedná se o tržní cenu. Naproti tomu tzv. administrativní cena je cenou uměle vytvořenou obvykle podle pravidel a konstrukce dané právními normami. Zatímco tržní cena je konkrétní cena statku na daném trhu, administrativní cenu potřebujeme znát pro účely vnitropodnikové a daňové, při oceňování nemovitostí, atd. (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

Jak již bylo řečeno, je oceňování majetku ve většině zemí určeno příslušnými předpisy (u nás je to dáno zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví). Obecně ovšem platí, že jednotlivé složky majetku se oceňují individuálně, takže celková hodnota majetku (aktiv) se zjistí součtem jednotlivých položek (SYNEK, 1997).

Podle dnes platných účetních předpisů ČR se dlouhodobý majetek oceňuje pořizovací cenou, vlastními náklady či reprodukční pořizovací cenou.

Pořizovací cena (PC) obsahuje cenu pořízení dlouhodobého majetku včetně nákladů spojených s pořízením až do doby uvedení majetku do užívání. Pořizovací cenou se oceňuje veškerý majetek, tedy dlouhodobý hmotný, nehmotný i finanční majetek pořízený nákupem. Za vedlejší pořizovací náklady se nejčastěji v této souvislosti považuje dopravné, odměna za zprostředkování, montáž, úroky z poskytnutého úvěru apod.

Vlastní náklady (VN) jsou veškeré přímé a nepřímé náklady, které bezprostředně souvisí s vytvořením dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku vlastní činností.

Reprodukční pořizovací cena (RPC) je cena, za kterou by byl dlouhodobý majetek pořízen v době, kdy se oceňuje. Při oceňování majetku touto metodou je nezbytná účast soudního znalce či jiného zkušeného odhadce. Touto cenou se oceňuje dlouhodobý hmotný majetek a dlouhodobý nehmotný majetek nabytý darováním, nově zjištěný a v účetnictví dosud nezachycený, dlouhodobý hmotný majetek bezúplatně pořízený po skončení finančního leasingu, majetek přerazený z osobního užívání do podnikání u individuálního podnikatele, atd. (ŠTOHL, 2008).

2.1.4 ODEPISOVÁNÍ DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO A NEHMOTNÉHO MAJETKU

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek slouží v podniku dlouhou dobu. Je samozřejmé, že náklady na jeho pořízení nelze zahrnout do nákladů toho období, ve kterém byl pořízen (KRUTINA, 2009).

V důsledku používání strojů a ostatního stálého majetku se jejich hodnota snižuje o částku, kterou nazýváme odpisy. Právě pomocí odpisů je přenášena část vstupní ceny dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku do nákladů, resp. do výrobků podniku. Tento princip vychází ze samotné charakteristiky dlouhodobého hmotného majetku, která uvádí, že dlouhodobý hmotný majetek se nespotebovává najednou, ale postupně se opotřebovává a znehodnocuje (SYNEK, 2011).

Odpisování, tj. snižování pořizovací ceny stálých aktiv o odpisy, které se tak stávají součástí nákladů, se provádí buď v závislosti na čase, nebo podle výkonů (u některých strojů a dopravních prostředků). Ve většině případů převládá odpisování časové (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010). Podle rozložení odpisů v době předpokládané životnosti se používá buď lineární odpisování, kdy výše odpisu je v každém roce stejná, nebo zrychlené odpisování, také nazývané degresivní - hodnota odpisu se v průběhu let snižuje (SYNEK, 2011).

V praxi rozlišujeme odpisy daňové a odpisy účetní. Pro daňové účely tj. pro zjištění částek odpisů, které podnik může zahrnout do nákladů pro stanovení daňového základu, musí podnik použít způsob výpočtu odpisů uvedený v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Veškerý hmotný majetek je zaříděn do šesti odpisových skupin a pro každou skupinu je stanovena doba odpisování, roční odpisová sazba pro lineární a koeficienty pro degresivní odpisování (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

Pro potřeby co nejreálnějšího vyjádření nákladů na straně jedné a ocenění majetku na straně druhé si může účetní jednotka stanovit vlastní odpisy dlouhodobého majetku, a to na základě odpisového plánu. Způsob výpočtu a provádění odpisů musí být v souladu s fyzickým a morálním opotřebením majetku. Odpisy vypočtené podle údajů odpisového plánu se nazývají účetní odpisy. V důsledku rozdílných účetních a daňových odpisů může docházet k dočasným rozdílům mezi ziskem v účetnictví a základem daně z příjmu (ŠTOHL, 2008).

2.1.5 POŘÍZENÍ A VYŘAZENÍ DLOUHODOBÉHO MAJETKU

Firmy mají více možností, jak pořídit dlouhodobý majetek. Mezi hlavní způsoby pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku patří: koupě nového nebo již použitého dlouhodobého majetku (tzv. dodavatelský způsob), vytvoření vlastní činností (např. stavební firma si postaví novou výrobní halu, strojírenský podnik si vyrobí nový stroj), bezúplatné nabytí (prostřednictvím daru či dědictví, bezúplatné převzetí po skončení finančního leasingu), vklad od jiné osoby (např. nepeněžité vklady společníků) či přearování majetku z osobního užívání do podnikání v případě individuálního podnikatele (ŠTOHL, 2008).

Způsoby vyřazení dlouhodobého majetku přímo korespondují se způsoby jeho nabytí. Vyřazení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku je realizováno prostřednictvím jeho prodeje, darování, v důsledku manka nebo škod, převodem z podnikání do osobního užívání u individuálního podnikatele nebo vkladem do základního kapitálu třetí osoby. Nejčastějším způsobem vyřazení majetku je ovšem jeho likvidace v důsledku opotřebením (ŠTOHL, 2008).

Dlouhodobý majetek se opotřebovává morálně (zaostávání po technické stránce) a fyzicky. Fyzické opotřebením vyplývá ze samotného užívání majetku, dále je spojeno s existencí přírodních vlivů (koroze, rez) nebo snižování výkonnosti či únavy materiálu, apod. (KISLINGEROVÁ, 2001).

2.1.6 STRUKTURA, VYBAVENOST, ÚROVEŇ A ÚČINNOST DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO MAJETKU

Strukturou dlouhodobého hmotného majetku se rozumí podíl jednotlivých skupin prostředků z celkového objemu majetku, zpravidla vyjádřený v procentech. Rozbor struktury podává informace pro řízení reprodukčních vztahů, pro stanovení objemu oprav, objemu

a zaměření investic, pro plánování základních směrů nové techniky či pro plánování využití výrobních kapacit (SYNEK, 1997).

Majetková struktura podniku, podíl jednotlivých majetkových součástí na celkovém majetku, je dána jednak odvětvím a typem podniku (v obchodním podniku převládají zásoby zboží, ve výrobních podnicích dlouhodobý majetek), jednak finanční politikou podniku (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

Vybavenost a úroveň dlouhodobého hmotného majetku se nejčastěji zjišťuje pomocí ukazatelů provozní činnosti. Ukazatele provozní činnosti se používají pro hodnocení vnitřní činnosti podniku. Využívá je zejména management společnosti, a to pro řízení nákladů s cílem jejich minimalizace. Mezi tyto ukazatele se řadí rozsáhlá skupina různorodých indikátorů, přičemž pro problematiku majetkové struktury podniku jsou nejdůležitějšími ukazateli produktivita dlouhodobého hmotného majetku, ukazatel stupně odepsanosti a stupně opotřebení (SŮVOVÁ, 1999).

Produktivita dlouhodobého hmotného majetku udává stupeň využití dlouhodobého hmotného majetku, tedy hodnotu výnosů reprodukováných jednou jednotkou do tohoto majetku vloženou. Ukazuje, kolik Kč výnosů vyprodukuje pomocí 1 Kč investované do dlouhodobého hmotného majetku. Výsledná hodnota by přitom měla být co nejvyšší (SEDLÁČEK, 2007).

Stupeň odepsanosti dlouhodobého hmotného majetku udává procentní hodnotu, na jakou je dlouhodobý hmotný majetek odepsán a signalizuje tak stárnutí podniku (SEDLÁČEK, 2007). Obecně platí, že čím vyšší je hodnota toho ukazatele, tím lépe. Pokud se blíží hodnota jedné (tedy 100 %), signalizuje nám, že dlouhodobý hmotný majetek firmy je nový a dosud ne příliš opotřebovaný a že v blízké budoucnosti není třeba větších investic do nového vybavení.

Stupeň opotřebení dlouhodobého hmotného majetku udává poměr kumulovaných odpisů dlouhodobého hmotného majetku (oprávek) a jeho průměrného stavu v pořizovacích cenách. Čím vyšší je hodnota tohoto ukazatele, tím vyšší je průměrný věk hmotného majetku a v blízké době nastane potřeba investovat do nového hmotného majetku (SŮVOVÁ, 1999).

Mnoho autorů také posuzuje vybavenost podniku dlouhodobým hmotným majetkem ve vztahu k počtu pracovníků. Jedním z nich je např. PARTYK (1963), podle kterého ukazatel vybavenosti pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem spočítáme jako podíl dlouhodobého hmotného majetku v pořizovací ceně a počtu pracovníků, přičemž v úvahu přicházejí jak pracovníci výrobní, tak všichni zaměstnanci podniku. Hlavním požadavkem je přitom zvyšování technického vybavení práce, které by se mělo odrážet v růstu vybavení

pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem, neboť růst této vybavenosti vede ke zvyšování účinnosti práce.

Účinnost dlouhodobého hmotného majetku se zjišťuje prostřednictvím ukazatelů aktivity. Tyto ukazatele jsou součástí tzv. poměrových ukazatelů, které jsou základem finanční analýzy a umožňují srovnání určitého podniku s jinými podniky (mezipodnikové srovnávání - benchmarking) nebo s odvětvovým průměrem (SYNEK, 1997).

Poměrové ukazatele využívají absolutní hodnoty jednotlivých položek z účetních výkazů. K tomu, aby bylo možno analyzovat vzájemné vazby a souvislosti mezi ukazateli, dáváme jednotlivé absolutní hodnoty do vzájemných poměrů a tím vznikají poměrové ukazatele (KISLINGEROVÁ, 2001). Poměrové ukazatele jsou v analytické praxi velmi využívány, důvodem je rychlost a jednoduchost jejich sestavení. Nevýhodou těchto ukazatelů je ovšem neschopnost vysvětlit vypočtené vlivy. Na poměrovou analýzu by tak měla navazovat hlubší analýza zjištěných problémových okruhů (SŮVOVÁ, 1999).

Ukazatele aktivity (activity ratios) poměřují stavové ukazatele (položky aktiv) s tokovými ukazateli (výnosy nebo náklady). Tyto ukazatele měří, jak efektivně podnik hospodaří se svými aktivy. Má-li jich více, než je účelné, vznikají mu zbytečné náklady a tím i nízký zisk. Má-li jich nedostatek, pak se musí vzdát mnoha potenciálně výhodných podnikatelských příležitostí a přichází o výnosy, které by mohl získat. Optimální poměr se přitom odvíjí od specifických podmínek podniku, zejména od odvětví, ve kterém působí (SEDLÁČEK, 2007).

Aktivita je měřena v podobě vázanosti, počtu obrátů a doby obratu. Počet obrátů informuje o počtu obrátek za rok, doba obratu udává počet dní, za které se majetek obrátí, vázanost měří intenzitu využití aktiv, kde konstrukce tohoto ukazatele je převrácenou hodnotou obratu aktiv (SEDLÁČEK, 2007). Ukazatele aktivity pracují s jednotlivými majetkovými částmi, které jsou poměřovány buď k tržbám, někdy k výnosům, popř. k jiným rozvrhovým základnám (KISLINGEROVÁ, 2001).

K jednomu z klíčových ukazatelů efektivnosti podniku patří obrat celkových aktiv. Vypočítá se jako podíl tržeb podniku k jeho celkovým aktivům a udává, kolikrát se majetek v průběhu roku přemění (obráte) v tržby. Cílem podniku je, aby tento ukazatel byl co největší, tj. minimálně roven 1 (KISLINGEROVÁ, 2001). Někdy se tento ukazatel používá v opačném tvaru, pak se jedná o ukazatel vázanosti aktiv. Oba ukazatele ovšem měří totéž - intenzitu využití aktiv. Pouze při jejich vyhodnocení je třeba dát pozor, neboť od podniku požadujeme, v případě, že efektivně hospodaří, aby hodnota ukazatele vázanosti byla co nejnižší a hodnota ukazatele obratu aktiv byla co nejvyšší. Kromě vázanosti celkových aktiv je možné měřit

i relativní vázanost stálých nebo oběžných aktiv, v převráceném tvaru obrát dílčích složek aktiv: obrát stálých aktiv, obrát zásob, obrát pohledávek (SEDLÁČEK, 2007).

Ukazatel obrátu stálých aktiv měří, jak efektivně podnik využívá budov, strojů, zařízení a jiných stálých aktiv. Vypočítá se jako podíl tržeb podniku ke stálým aktivům v zůstatkových cenách a udává, kolikrát se stálá aktiva obrátí za rok. Je důležitý při úvahách o nových investicích, protože jeho nízká hodnota ve srovnání s odvětvovým průměrem obvykle svědčí o nízkém využívání výrobní kapacity (SYNEK, 2011).

Stejným způsobem můžeme vypočítat též obrát zásob, který udává, kolikrát dojde během roku k jejich prodání a opětovnému naskladnění a může být nástrojem pro odhalení neproduktivních (přebytečných) zásob či obrát pohledávek (SEDLÁČEK, 2007).

Doba obrátu celkových aktiv poměřuje celková aktiva denními tržbami a vyjadřuje tak počet dní, po které jsou aktiva v podniku vázána. Denní tržby jsou vypočteny jako tržby za období vydělené počtem dní v tomto období. Cílem podniku by na rozdíl od počtu obrátů měla být co nejnižší hodnota tohoto ukazatele (KISLINGEROVÁ, 2001).

Podobně je možné spočítat též dobu obrátu zásob, kde se doporučuje nahradit výnosy náklady, které lépe zachycují denní spotřebu, a současně se doporučuje zmírnit možnou nepřesnost stavových veličin zavedením průměrné hodnoty zásob; dále dobu obrátu pohledávek, což je doba, po kterou musí společnost čekat na inkaso svých pohledávek a poskytuje tak svým odběratelům obchodní úvěr; či dobu obrátu závazků, která udává počet dní, po které podnik zadržuje pro své potřeby peněžní prostředky určené na úhradu závazků z obchodních vztahů (SEDLÁČEK, 2007).

V neposlední řadě je důležitým ukazatelem účinnosti majetku podniku rentabilita aktiv - ROA (return on assets). Jde o klíčový ukazatel rentability, protože poměřuje dosažený efekt (zisk) k celkově zapojenému majetku do podnikatelské činnosti. Pokud je v čitateli použit zisk v podobě EBIT, hovoří se často v této souvislosti o produkční síle podniku. Takto zkonstruovaný ukazatel je tím nejlepším měřítkem, neboť v čase abstrahuje jak od změn v daních, tak i od změn v nastavení kapitálové struktury (KISLINGEROVÁ, 2001).

2.2 INVESTIČNÍ ČINNOST PODNIKU

Investice bývá někdy charakterizována jako odložená spotřeba. Investováním se rozumí samostatná činnost podniku, definovaná jako vynakládání zdrojů za účelem získání užitků, které jsou očekávány v delším budoucím časovém období (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010). Z tohoto důvodu patří rozhodování o investicích mezi nejvýznamnější druhy firemních rozhodnutí. Jeho náplní je rozhodování o přijetí či zamítnutí jednotlivých investičních projektů, které firma připravila. Čím větší tyto projekty jsou, tím větší dopady mohou mít na firmu a její okolí (FOTR, SOUČEK, 2005).

Na rozdíl od běžných provozních (operativních) rozhodování, jejichž chyby lze obvykle napravit, investiční rozhodnutí má dlouhodobé účinky, tzn., že špatně zaměřená a neefektivní investice může přivést podnik do finanční tísně i k bankrotu (SYNEK, 2011).

Investiční rozhodování je rozhodování strategického charakteru, které by mělo vycházet z firemní strategie a přispívat k její realizaci. Firemní strategie určuje základní (strategické) cíle firmy a způsoby jejich dosažení. Mezi těmito cíli hrají významnou roli finanční cíle, formulované jako dosažení určité míry zisku, resp. jeho maximalizaci či dosažení určité rentability vynaloženého kapitálu (dosahování růstu hodnoty firem). Z tohoto pohledu představuje investiční rozhodování významný nástroj a prostředek, který může k většímu či menšímu růstu hodnoty firmy přispět. Kromě interních faktorů spojených s firemní strategií, případně s omezeností určitých zdrojů, musí investiční rozhodování respektovat i určité externí faktory spojené s podnikatelským okolím. Mnoho z těchto faktorů (chování konkurence, tržní situace, ceny základních surovin a energií, měnové kurzy aj.) má charakter faktorů rizika a nejistot, jejichž vývoj lze jen obtížně předvídat. Je ovšem důležité si uvědomit, že podnikatelské okolí nepřináší pouze rizika, ale je také zdrojem příležitostí (FOTR, SOUČEK, 2005).

2.2.1 MAKROEKONOMICKÉ A PODNIKOVÉ POJETÍ INVESTIC

Investicí v ekonomické teorii rozumíme kapitálová aktiva sestávající ze statků, které nejsou určeny pro bezprostřední spotřebu (nazýváme je též jako investiční, kapitálové nebo výrobní statky), ale jsou určeny pro užití ve výrobě spotřebních statků nebo dalších kapitálových statků (ADAM, 1989).

Z makroekonomického pohledu se rozlišují hrubé a čisté investice. Hrubé investice tvoří celková částka nových investičních statků, tj. budov, strojů, výrobního a jiného zařízení, hmotných zásob, přidaná k existujícím investičním statkům v ekonomice za určité období.

Naopak čisté investice jsou tvořeny čistým přírůstkem zásob investičních statků v ekonomice v průběhu daného období. Jsou to tedy hrubé investice snížené o opotřebovaný majetek (finančně o odpisy).

Investice snižují momentální spotřebu, ale současně zvyšují poptávku (nejprve po investičních statcích a následně po spotřebních předmětech), tím i výrobu a zaměstnanost, a jsou tak zdrojem dlouhodobého ekonomického růstu celé společnosti.

Při rozdělování zdrojů na investice a spotřebu hrají důležitou úlohu výnosy, které investice v budoucnosti slibují a jistota, s jakou tyto výnosy přinesou. Míra investování v národním hospodářství je závislá na tempu růstu hrubého národního produktu (vyšší tempo růstu umožňuje větší investice), výši úrokových měr (nižší úrokové míry zvyšují investiční činnost), daňovém systému a výši zdanění příjmů (vysoké daně omezují investiční činnost) a míře očekávané jistoty, se kterou investoři mohou očekávat budoucí výnosy (jistota politická i ekonomická zvyšuje investiční činnost, riziko ji snižuje). Je tedy patrné, že důležitou úlohu v ovlivňování investiční aktivity má hospodářská politika vlády, především politika fiskální a monetární (SYNEK, 2011).

Obecně o podnikových investicích platí totéž co o investicích z hlediska makroekonomického: jsou to statky, které nejsou určeny k bezprostřední spotřebě, ale k výrobě dalších statků (spotřebních i výrobních) v budoucnu. Z hlediska finančního můžeme podnikové investice charakterizovat jako jednorázově vynaložené zdroje, které budou přinášet peněžní příjmy během delšího budoucího období. Investice v době svého pořízení představuje peněžní výdaje, které do nákladů podniku vchází formou odpisů až při svém využívání. V té době by také měla začít přinášet výnosy, které by ji za období jejího užívání nejen plně hradily, ale přinesly i požadovaný přínos. Proto je velmi důležité o podnikových investicích důsledně rozhodovat, protože nesprávně zaměřená a neefektivní investice může podniku způsobit vážné finanční problémy. Bez investic se však žádný podnik neobejde, zvláště pak podnik, který se chce rozvíjet a zajistit si v tržním prostředí zdravou míru konkurenceschopnosti (SYNEK, 2011).

2.2.2 KLASIFIKACE INVESTIC V PODNIKU

V praxi rozlišujeme tři základní skupiny investic: finanční investice (dlouhodobý finanční majetek), hmotné investice (dlouhodobý hmotný majetek) a nehmotné investice (dlouhodobý nehmotný majetek).

Finanční investicí se rozumí nákup dlouhodobých cenných papírů (obligací, zástavních listů, dlouhodobých směnek), vklady do investičních a jiných společností (účasti, podílové listy), dlouhodobé půjčky, nákup nemovitostí aj. s cílem obchodovat s nimi a získat úroky, dividendy nebo zisk (SYNEK, 2011).

Hmotné investice jsou investice vytvářející nebo rozšiřující výrobní kapacitu podniku. Hmotnou investicí, někdy též označovanou jako věcnou, fyzickou či kapitálovou investicí, rozumíme celkové výdaje vynaložené na výstavbu, modernizaci, rekonstrukci nebo obnovu majetku podniku (vždy se musí jednat o skutečnou fyzickou tvorbu, tzn. pořízení pozemků, budov, strojů, nástrojů, zásob a jiných investičních aktiv). V praxi tedy jde o výstavbu nových provozů, zavedení nových technologií, výměnu zastaralého a opotřebovaného zařízení, ekologické investice aj. (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

Nehmotnými investicemi rozumíme nákup know how (výrobně technických poznatků), licencí, softwaru, autorských práv, jako jsou výdaje na výzkumné a podobné činnosti, na vzdělání, sociální rozvoj, výdaje na zřízení podniku aj. (SYNEK, 2011).

Podnik může investiční majetek získat koupí (tak obvykle získává stroje, výrobní zařízení, pozemky a jiné nemovitosti, dlouhodobé cenné papíry), investiční výstavbou (buď dodavatelským způsobem, nebo ve vlastní režii), bezúplatným nabytím na základě smlouvy o koupi najaté věci (finanční leasing), či darováním (SYNEK, 2011).

Kromě základního rozčlenění investic na finanční, hmotné a nehmotné můžeme využít i jiná třídící hlediska. Velmi důležitým hlediskem je např. vztah k rozvoji podniku. Podle tohoto znaku rozlišujeme investice rozvojové (orientované na expanzi), obnovovací a mandatorní (regulatorní investice).

Rozvojovými investicemi jsou projekty ke zvýšení objemu produkce, zavedení nových výrobků, resp. služeb, zavedení nové technologie, proniknutí na nové trhy apod. Přínosy těchto investic se projevují obvykle v růstu tržeb.

Obnovovací investice zajišťují obnovu a náhradu výrobního zařízení vynucenou jeho fyzickým stavem, kdy toto zařízení je u konce své fyzické životnosti (cílem je uchování podnikatelské činnosti), nebo o obnovu před koncem této životnosti (cílem je dosažení nákladové úspory). Podniky nahrazují zastaralé zařízení, které je sice schopné dále fungovat, ale jeho provoz je spojen se značnými náklady, které často převyšují stejné náklady modernějšího zařízení.

Mandatorními investicemi se rozumí projekty, jejichž cílem nejsou ekonomické efekty, ale dosažení souladu s existujícími zákony, předpisy a nařízeními upravujícími určité oblasti podnikatelské činnosti. Projekty jsou zaměřeny na ochranu životního prostředí, zvýšení

bezpečnosti práce, dosažení souladu s požadavky hygienických norem, zlepšení pracovního prostředí apod. (FOTR, SOUČEK, 2005).

Dalšími důležitými hledisky klasifikace investic jsou např. věcná náplň projektů (zavedení nových výrobků / výzkum a vývoj nových výrobků a technologií / inovace informačních systémů), forma realizace projektu (investiční výstavbou / akvizicí), podle velikosti projektu (podle velikosti investičních nákladů můžeme investiční projekty rozčlenit na velké projekty / projekty středního rozsahu / malé projekty), nebo podle charakteru peněžních toků (se standardními peněžními toky / s nestandardními peněžními toky).

U standardních (konvenčních) peněžních toků se jedná o projekty se záporným peněžním tokem v období výstavby (investiční výdaje) a kladným peněžním tokem v období provozu (převaha příjmů nad výdaji), takže během života projektu dochází pouze k jedinému střídání znaménka jeho peněžního toku. Symbolicky lze tento peněžní tok zobrazit jako – – + + + + + +.

Projekty s nestandardními peněžními toky střídají během svého života častěji znaménka peněžního toku. Může jít např. o projekty otevírky dolu s vysokými výdaji na uzavírku a rekultivační práce po skončení těžby. Dvojití střídání znaménka peněžního toku může být znázorněno např. takto – – + + + + + + – (FOTR, SOUČEK, 2005).

Při klasifikování investičních projektů je také nutné si uvědomit rozdíl mezi vzájemně zaměnitelnými projekty a projekty nezaměnitelnými. Vzájemně zaměnitelné (vzájemně se vylučující projekty) jsou ty, z nichž můžeme vybrat jenom jeden („buď nová hala, nebo rekonstrukce staré“), vzájemně nezaměnitelné můžeme uskutečnit všechny, pokud na ně máme peníze (SYNEK, 2011).

2.2.3 PLÁNOVÁNÍ, PŘÍPRAVA A REALIZACE PROJEKTŮ

Plánování investic (investičních akcí) je jednou z nejsložitějších a mnohostranných činností podnikového managementu. Vychází z dlouhodobých strategických cílů podniku (ze strategického podnikatelského plánu), hledá způsoby a cesty, jak tyto cíle splnit, hledá zdroje pro zamýšlené investiční akce, sestavuje kapitálové rozpočty, hledá použití pro volné finanční zdroje, tj. vyhledává investiční příležitosti (tzv. opportunity studies), hodnotí efektivnost investičních projektů a vybírá nejefektivnější z nich, hodnotí uskutečněné investiční projekty aj. (SYNEK, 2011).

Právě v investičních projektech jsou podnikatelské investiční plány plně konkretizovány. Vlastní přípravu a realizaci projektů od identifikace určité základní myšlenky projektu

až po ukončení jeho provozu a likvidaci lze chápat jako určitý sled čtyř fází, přičemž každá z těchto fází je z hlediska úspěšnosti projektu velmi důležitá (FOTR, SOUČEK, 2005).

Úspěch či neúspěch daného projektu je ve značné míře závislý na informacích a poznatcích marketingové, technicko-technologické, finanční a ekonomické povahy, které jsou získány v rámci zpracování tzv. technicko-ekonomické studie (feasibility study) projektu a na interpretaci těchto informací a poznatků v této studii. Předinvestiční fáze je členěna do tří etap: identifikace investičních příležitostí (opportunity study); předběžný výběr projektů a příprava projektu včetně analýzy jejich variant (pre-feasibility study); a hodnocení projektu s rozhodnutím o jeho realizaci či zamítnutí (feasibility study).

Investiční fáze začíná po schválení investičního projektu a zahrnuje v sobě větší počet činností, které tvoří náplň vlastní realizace projektu. Základem pro zahájení investiční fáze je vytvoření právního, finančního a organizačního rámce, tzn. zajištění financování projektu, vytvoření projektového týmu, získání nezbytných pozemků pro realizaci projektu, uzavření příslušných smluv aj. Investiční fáze se dělí do těchto etap: zadání stavby, zpracování úvodní a realizační projektové dokumentace, realizace výstavby, uvedení do provozu a zkušební provoz (FOTR, SOUČEK, 2005).

Provozní (operační) fáze je realizací předchozích dvou fází. Problémy, které mohou nastat v této fázi, je třeba posuzovat z krátkodobého hlediska (např. nedostatečná kvalifikace pracovníků), tak i dlouhodobého hlediska (celková strategie a z ní plynoucí výnosy a náklady). Součástí provozní fáze by měl být i tzv. postaudit projektu, prováděný po jednom až třech letech standardního provozu projektu (cílem postauditu je především srovnání původních předpokladů, ze kterých se vycházelo při přípravě projektu, se skutečnou situací při jeho provozu).

Závěrečnou fází života projektu je fáze ukončení provozu a likvidace. Likvidační fáze zahrnuje zejména činnosti, jako jsou demontáž zařízení a jeho likvidace, sanace lokality, prodej veškerých nepotřebných zásob aj. Tato fáze je tedy spojená s příjmy z likvidovaného majetku, na druhé straně ale také s náklady spojenými s jeho likvidací. Rozdíl příjmů a výdajů z likvidace projektu představuje tzv. likvidační hodnotu projektu (tvoří součást peněžního toku projektu v posledním roce jeho života). Kladná hodnota zvyšuje ukazatele ekonomické efektivnosti projektu, jako jsou čistá současná hodnota a vnitřní výnosové procento, záporná likvidační hodnota naopak tyto ukazatele zhoršuje (FOTR, SOUČEK, 2005).

2.2.4 ZDROJE FINANCOVÁNÍ INVESTIC

Zdroji financování investic v podniku jsou jednak jeho vlastní zdroje, k nimž patří odpisy, nerozdělený zisk (samofinancování), vklady vlastníků nebo společníků (akcie, účasti) a výnosy z prodeje a z likvidace hmotného majetku a zásob (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010) a jednak cizí zdroje, z nichž nejdůležitější jsou investiční úvěr, obligace, nepřímo i krátkodobý úvěr (uvolní vlastní zdroje vázané v oběžném majetku), dlouhodobé rezervy, splátkový prodej, leasing, rizikový kapitál (venture capital) či dotace ze státního nebo místního rozpočtu, prostředky z fondů EU aj. (SYNEK, 2011).

Důležitými vnitřními (vlastními) zdroji financování investic jsou odpisy a zisk. Odpisy jsou náklady, které vyjadřují opotřebení budov, strojů a jiných stálých aktiv a jejich pomocí se část vstupní ceny přenáší do nákladů výroby. Uskutečněné odpisy ale obvykle nestačí ani na reprodukci existujících stálých aktiv, a proto se musí použít i ta část zisku, která není rozdělena mezi majitele. Jelikož akumulování odpisů a zisku je zdlouhavý proces, používají podniky též zdroje cizí (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

Hlavním zdrojem cizího kapitálu pro financování investic jsou banky. Banky při jednání o úvěru (půjčce) vyžadují podrobný podnikatelský záměr spolu s rozpočtem. Podnik také musí zdůvodnit účel půjčky, stupeň zadlužení, schopnost podniku splácet úroky včetně půjčky a záruky pro případ, že podnik zanikne nebo přeruší činnost. V případě zajištění finančních prostředků formou využití cizích zdrojů nastává povinnost tento kapitál splácet. Nejběžnějšími způsoby splácení dluhů jsou: anuitní splátky (kdy na konci každého období je věřiteli poskytnuta stejná částka skládající se z úroků a splátek dluhu), se stále stejnou částkou splátky dluhu, nebo podle individuálního splátkového plánu / kalendáře, např. při finančním leasingu (SYNEK, 2011).

Investor se uchyluje k použití cizích zdrojů v případě, kdy nedisponuje dostatečně velkým vlastním kapitálem nezbytným k financování zamýšlené investice. Další důvod vychází z rozhodovacích a řídicích pravomocí, protože použitím „vlastního“ kapitálu, např. novou emisí akcií, původní vlastník tyto pravomoci rozředuje, což u půjčky nenastává. Posledním důvodem pro použití cizího kapitálu je, že cizí kapitál je všeobecně levnější než kapitál vlastní, a to z důvodu nižší úrokové míry bank, než je např. požadovaná míra výnosnosti akcií, v neposlední řadě potom z důvodu tzv. daňového efektu, jelikož úroky jsou odčitatelné položky od základu daně (SYNEK, 2011).

2.2.5 HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI INVESTIC

Podstatou hodnocení investic je porovnání vynaloženého kapitálu s výnosy, které investice přinese. Jde v podstatě o rozpočtování investičních výdajů a ročních výnosů za období životnosti investice. Podnik při tom přihlíží též k riziku a k době, za kterou budoucí výnosy získá. Výnosem z investice je přírůstek čistého zisku a odpisů, které se vrací podniku v ceně prodaných výrobků - souhrnně tvoří tyto dvě položky tzv. cash flow (peněžní tok). Přijatelná je tedy taková investice, jejíž budoucí výnos převyšší náklady na ni vynaložené. Rizikem rozumíme stupeň nebezpečí, že nebude dosaženo očekávaných výnosů. Doba splacení investice (stupeň likvidity investice) je doba přeměny investice zpět do peněžní formy. Ideální investice je taková, která má vysokou výnosnost, je bez rizika a co nejdříve se zaplatí (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

Z hlediska finančního při rozhodování o investicích jde o to, z jakých zdrojů bude investice hrazena (z vlastních zdrojů, úvěrem od banky) a jaká bude její efektivnost při použití různých zdrojů včetně hodnocení různých investičních variant (SYNEK, 2011).

Konečným výsledkem hodnocení investice je rozhodnutí, zda investiční projekt uskutečnit, nebo který projekt realizovat v případě hodnocení více investičních variant. Nutné je ovšem zdůraznit, že cílem hodnocení investice je nejen zhodnotit jednotlivé investiční projekty a vybrat nejlepší z nich, ale jde především o to, aby nová investice vylepšila konkurenční schopnost podniku. To může být totiž i ta investice, která vykazuje nižší výnosnost a větší riziko než investice jiná. Obvykle ovšem platí, že podnik, který investuje, vytlačí z trhu firmy, které neinvestují (SYNEK, 1997).

Postup hodnocení efektivnosti investic sestává z několika kroků: určení kapitálových výdajů na investici, odhadnutí budoucích čistých peněžních příjmů, popř. rizika, určení „nákladů na kapitál“ vlastního podniku, a výpočet současné hodnoty očekávaných výnosů a aplikování různých metod ekonomického vyhodnocení investice.

Kapitálovými výdaji na investici jsou pouze výdaje relevantní, tj. takové, které jsou bezprostředně spojené s investičním projektem (utopené náklady se do kapitálových výdajů na rozdíl od oportunitních nákladů nezahrnují). Kromě pořizovací ceny investice, která sestává z ceny pořízení, dopravného a nákladů na instalaci včetně výdajů na projektovou a přípravnou dokumentaci, zahrnujeme do kapitálových výdajů také zvýšení čistého pracovního kapitálu, výdaje spojené s prodejem a likvidací nahrazovaného investičního majetku a s tím spojené i daňové vlivy. Zvýšení čistého pracovního kapitálu vyplývá z přírůstku zásob surovin, materiálů a jiných částí oběžného majetku, které nová investice

vyvolá, na druhé straně v souvislosti s novou investicí obvykle vzrostou i krátkodobé závazky (dluhy u obchodních dodavatelů). Rozdíl přírůstku oběžného majetku a přírůstku krátkodobých pasiv je nazýván přírůstek čistého pracovního kapitálu. Při odhadu kapitálových výdajů je také potřeba přihlídnout k faktoru času (kapitálové náklady aktualizovat) a k inflaci (SYNEK, 2011).

Hlavními složkami peněžních příjmů (cash flow) jsou čistý zisk a odpisy. Celkové peněžní příjmy plynou z realizovaného investičního projektu v letech jeho předpokládané životnosti. U těchto budoucích příjmů dochází v praxi obvykle k jejich přečtení. Odhad peněžních příjmů je velice obtížný, protože na jejich výši působí v praxi řada vlivů, např. faktor času, vliv inflace, vliv měnících se podmínek na trhu atd., což vše vyústí do zvýšeného rizika, že očekávané příjmy nebudou dosaženy. Proto je zapotřebí připravit nejen dokonalou analýzu trhu (především předpovědět objem prodávaného zboží a jeho cenu), ale také co nejpřesněji vyčíslit výrobní náklady spojené s novou výrobou, předložit podklady pro materiálové kalkulace a zjistit údaje o ceně použitých zdrojů (SYNEK, 2011).

Kapitál stejně jako ostatní výrobní faktory něco stojí, má své náklady a musíme s nimi při hodnocení investice počítat. Financuje-li firma celou investici vlastním kapitálem, pak nákladem je požadovaný výnos z kapitálu vyjádřený např. v dividendách nebo pomocí oportunitních výnosů. Je-li investice financována plně cizími zdroji (úvěrem), pak nákladem je úrok z úvěru. Většina firem používá kombinovaný způsob financování, čili část investičních nákladů financuje vlastními zdroji a část zdroji cizími. Podle jednotlivých kapitálových složek se pak počítají průměrné kapitálové náklady, které jako tzv. podniková diskontní míra (WACC - Weighted Average Cost of Capital) slouží jako přepočítací koeficient pro zjištění současné hodnoty očekávaných výnosů (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

Jelikož očekávané výnosy z investice plynou podniku po řadu let, působí v ekonomickém životě tzv. faktor času, který způsobuje, že hodnota dnešní peněžní jednotky je vyšší než hodnota peněžní jednotky v budoucnu. To znamená, že časová hodnota peněz se mění, a proto ji musíme přepočítat na stejnou časovou bázi - tou je rok pořízení investice. Současná hodnota je peněžní suma, která musí být investována, pokud má být ve stanovené době získána zpět větší o očekávané výnosy. V praxi tedy dochází k diskontování budoucích příjmů na současnou hodnotu pomocí přepočítacího koeficientu, kterým obvykle bývá sazba průměrných kapitálových nákladů, tzn. podniková diskontní míra (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

Při stanovení diskontní míry, tak při výpočtu cash flow je nutné přihlídnout k míře inflace a všechny veličiny podle její předpokládané výše dále upravovat (SYNEK, 2011).

2.2.6 METODY HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI INVESTIC

Pro hodnocení efektivnosti je nezbytná existence nějakého kritéria, podle kterého se bude investice posuzovat. Tímto kritériem jsou cíle, v rámci nichž jsou investiční projekty realizovány. Cílem některých projektů je snížení nákladů, jiných zvýšení výroby nebo zisku. Kritériem jejich hodnocení je proto míra splnění těchto cílů. Má-li investice snížit výrobní náklady, můžeme použít nákladové kritérium, má-li zvýšit zisk, použijeme ziskové kritérium (SYNEK, 2011).

K hodnocení efektivnosti investic je možné využít několika metod. V odborné literatuře se obvykle dělí na metody statické a metody dynamické. Statické metody jsou velmi jednoduché na výpočet, nepřihlízejí k působení faktoru času a nejčastěji se používají u méně významných projektů s krátkou dobou životnosti. Mezi statické metody řadíme metodu výnosnosti investic (ROI) a metodu doby splacení (PBP). Naproti tomu metody dynamické k působení faktoru času přihlízejí. Jejich základem je aktualizace (diskontování) všech dat vstupujících do výpočtů a pro jejich zpracování je žádoucí výpočetní technika s programem pro hodnocení investic. Mezi dynamické metody řadíme především metodu čisté současné hodnoty (NPV) a metodu vnitřního výnosového procenta (IRR). U těchto dvou metod vycházíme při výpočtech z určitých předpokladů, které zjednodušují analýzu: kapitál je půjčován a vypůjčován za stejnou úrokovou míru, všechny peněžní toky se uskutečňují na konci, popř. na začátku období, nikoli nepřetržitě v jeho průběhu, a výnosy jsou jisté, bez rizika (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

Kromě těchto základních metod můžeme pro hodnocení efektivnosti investic využít ještě metody nákladové (ty se nejčastěji využívají při srovnávání více investičních variant), metodu volného cash flow, metodu CF výnosnost investice (CFROI), či jeden z novějších ukazatelů ekonomické přidané hodnoty - EVA (KISLINGEROVÁ, 2001).

Ukazatel výnosnosti investice (ROI - Return on Investment) je označován jako nejjednodušší metoda pro hodnocení investice. Tento ukazatel je odvozen od všeobecně používaných ukazatelů výnosnosti kapitálu (rentability aktiv, rentability vlastního kapitálu) a vypočítá se jako poměr průměrného čistého ročního zisku plynoucího z investice a nákladů na tuto investici. Protože ve vzorci se používá průměrný roční zisk, lze takto srovnávat i projekty s různou dobou životnosti a s různou výší investičních nákladů a objemu výroby.

Přes řadu nedostatků se ukazatel výnosnosti investice hojně používá, protože poskytuje rychlou a vysoce názornou představu o rentabilitě plánované investice (SYNEK, 2011).

Obdobou tohoto ukazatele je účetní míra návratnosti (ARR - Accounting Rate of Return), kterou uvádí ve své publikaci „Analýza pro finanční management“ HIGGINS (1997), který ve vzorci zaměňuje průměrný čistý roční zisk za peněžní tok (cash flow), bere tedy v úvahu též odpisy plynoucí po celou dobu životnosti investice.

Oba tyto výpočty ovšem nepřihlíží k rozložení zisku / peněžních toků v čase. HIGGINS (1997) i jiní autoři uvádějí též vzorec, který má vyloučit vliv finanční páky, tj. použití cizího kapitálu. Označuje se ROIC - Return on Invested Capital nebo RONA - Return on Net Assets, kde v čitateli je použit EBIT (zisk před zdaněním a úhradou nákladových úroků) vynásobený jednotkou sníženou o daňovou sazbu a ve jmenovateli je veškerý investovaný kapitál.

Metoda doby splacení (PBP - Pay-Back Period) charakterizuje dobou splacení jako takové období, za které tok výnosů (čistý cash flow) přinese hodnotu rovnající se původním nákladům na investici. Je to tedy počet let, po které musí společnost čekat, než se jí její počáteční investice vrátí zpět (SYNEK, 2011). Jsou-li výnosy v každém roce životnosti investice stejné, pak dobu splacení investice zjistíme dělením investičních nákladů roční částkou očekávaných čistých peněžních příjmů. Jsou-li výnosy v každém roce jiné, pak dobu splacení zjistíme postupným načítáním ročních částek cash flow tak dlouho, až se tyto kumulované částky rovnají investičním nákladům. Čím je kratší doba splacení, tím je investice likvidnější, což znamená, že je v ní kapitál vázán kratší dobu. Srovnáme-li pomocí doby splacení investiční varianty, pak (jsou-li jinak varianty stejné) vybereme tu, jejíž doba splacení je kratší. Tento ukazatel je proto dobrou mírou likvidity investice, který též poskytuje důležitou informaci o riziku investice - doba splacení dva roky je menším rizikem než doba deset let (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

Nevýhodou této metody je to, že nebere v úvahu výnosy po době splacení. Vylepšením této metody je metoda pracující s diskontovanými hodnotami (discounted payback), kde jsou příjmy diskontovány procentem nákladů na kapitál nebo požadovanou výnosností investice (SYNEK, 2011).

Metoda čisté současné hodnoty (NVP - Net Present Value) charakterizuje čistou současnou hodnotu investice jako rozdíl mezi současnou hodnotou očekávaných výnosů (cash flow) a náklady na investici. Současnou hodnotu zjistíme prostřednictvím diskontování budoucích příjmů kapitálovými náklady na investici (podnikovou diskontní sazbou). Je-li čistá současná hodnota investice kladná, investici můžeme přijmout, neboť zvyšuje hodnotu firmy. Naopak pokud je tato hodnota záporná, investici musíme odmítnout. Je-li čistá současná hodnota

rovna nule, investice je z hlediska finančního efektu neutrální. V tomto případě bylo docíleno právě požadované výnosnosti investovaných peněz, jsou plně uspokojeny požadavky kladené investorem (požadované úroky) a zajištěna výnosnost požadovaná vlastníky (SYNEK 2011).

Tato metoda bývá doplněna indexem čisté současné hodnoty, dle HIGGINSE (1997) nazývaným jako výnosově-nákladový koeficient (BCR - Benefit-Cost Ratio). Jde o kvantitativní ukazatel celkové hodnoty investice, který udává, kolik Kč výnosů nám přinese 1 Kč investovaného kapitálu. Vypočítá se jako podíl současné hodnoty přítoků peněz a současné hodnoty odtoků peněz. Investice je atraktivní, jestliže hodnota BCR je větší než jedna a naopak.

Metoda vnitřního výnosového procenta (IRR - Internal Rate of Return) spočívá v nalezení takové diskontní míry (WACC - Weighted Average Cost of Capital), při které se současná hodnota očekávaných výnosů z investice rovná současné hodnotě výdajů na investici. Vnitřní výnosové procento je tedy taková diskontní míra, při které se čistá současná hodnota (NPV) rovná nule (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

Protože diskontní míra je číslo, které hledáme, musíme postupovat metodou pokusů a omylů a postupně rozdíl levé a pravé strany rovnice snižovat tak dlouho, až se budou rovnat (SYNEK, 2011). Pokud je čistá současná hodnota (NPV) kladná, je to obvykle signálem k tomu, že musíme zkusit dosadit vyšší diskontní míru a naopak. Pokud je hodnota IRR vyšší než nákladovost kapitálu, znamená to, že investice je přijatelná. Jestliže je menší, investici je třeba zamítnout. V případě rovnosti obou sledovaných hodnot se investice považuje za neutrální (HIGGINS, 1997).

Nevýhodou metody IRR je to, že v případě, když peněžní toky v průběhu životnosti projektu mění své znaménko (v některém roce po uvedení investice do provozu převyšší výdaje příjmy), může vnitřní výnosové procento nabýt více hodnot (SYNEK, 2011).

Je-li pouze jedna možnost investování kapitálu, pak rozhodnutím může být buď přijetí, nebo odmítnutí této možnosti. Existuje-li více možností pro investování kapitálu, mohou nastat dvě situace; kapitál stačí na jednu akci, a pak je nutné vybrat ze zaměnitelných variant tu nejvýhodnější, nebo stačí kapitál na více akcí, a v tom případě je potřeba stanovit pořadí jejich výhodnosti (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

Zaměnitelné, vzájemně se vylučující varianty jsou takové, které uspokojí stejný účel, přičemž realizována může být jen jedna z nich. Pokud jsou charakteristické krátkou dobou výstavby, se stejnou dobou životnosti a zhruba stejnými výnosy, můžeme použít statickou nákladovou metodu založenou na srovnání provozních a jednorázových nákladů. Při výpočtu se vychází z toho, že jedna varianta má vyšší provozní náklady, druhá jednorázové náklady,

přičemž svými výnosy se neliší. Výhodnost investice se hodnotí pomocí koeficientu efektivnosti nebo jeho převrácenou hodnotou udávající dobu návratnosti dodatečných investičních nákladů. Zvolit bychom měli projekt, jehož koeficient efektivnosti je vyšší a doba návratnosti kratší. Jednotlivé varianty můžeme též srovnávat pomocí absolutních hodnot nebo pomocí nákladů na jednotku kapacity, jestliže se varianty liší velikostí těchto výrobních kapacit (SYNEK, 2011).

Pokud má podnik v určitém roce několik investičních možností, přičemž jeho kapitálové zdroje jsou omezeny pouze na jednu z nich, musí se rozhodovat, kterou investici uskuteční, popř. v jakém pořadí. Pokud není situace příliš složitá, tak pro každou investiční možnost vypočteme základní ukazatele hodnocení efektivnosti investic. Podle vnitřního výnosového procenta (IRR) stanoví firma pořadí investičních možností, podle něhož vybírá a realizuje jednotlivé investiční akce. Tento způsob rozhodování o výběru investic má však několik nedostatků: nepřihlíží k časovému rozložení investic (investice přinášejí výnosy, které lze ihned použít pro financování další akce - reinvestice), v průběhu doby se mění cena kapitálu a velký rozsah investičních nákladů v určitém období může navíc vést i ke snížení likvidity firmy. Z tohoto důvodu se v praxi často používají složitější metody, např. matice budoucích investičních možností, lineární a jiné formy matematického programování, speciální počítačové programy aj. (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

2.2.7 INVESTIČNÍ RIZIKO

Jedním ze znaků podnikání je nejistota a riziko. Jsou spojeny s jakýmkoli rozhodováním, tedy i s vynakládáním kapitálu - investováním. Investiční riziko spočívá v tom, že předem není znám jeho výsledek, tzn., že vynaložené prostředky mohou přinést velký zisk, nebo mohou být naopak zcela ztraceny. Riziko investování je tedy spojeno s pravděpodobností budoucích výnosů: čím je větší pravděpodobnost nízkých nebo dokonce záporných výnosů, tím je investice rizikovější. Za vyšší riziko pak investoři požadují vyšší odměnu. Proto se většina autorů shodne na tom, že riziko a výnosnost tvoří spojitě nádoby (SYNEK, 2011).

Z dlouholetých zkušeností vyplynulo, že vztah rizika a výnosnosti lze postihnout tzv. tržní přímkou (market line). Tato přímka má rostoucí tvar, který popisuje, že s růstem rizika roste i požadovaná výnosnost investice (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

K odhadu rizika konkrétní investice slouží řada metod a postupů. Nejčastěji se používá metoda analýzy citlivosti, která zkoumá vliv dílčích faktorů, např. změny tržeb, zisku, úrokových měr apod., na výnosnost investice, přičemž stupeň rizika do hodnocení efektivnosti investic můžeme vnést buď úpravou výnosů (cash flow), nebo úpravou podnikové diskontní míry (WACC).

V procesu stanovení rizika úpravou výnosů je riziko charakterizováno pravděpodobností možných výsledků, tj. šancí, že určitý výsledek nastane. Pravděpodobnost se vyjadřuje v procentech a součet pravděpodobností musí být vždy 100 %. Pokud vyjadřujeme pravděpodobnost v desetinném čísle, což je obvyklejší, je součet jedna celá. Očekávaná velikost cash flow se pak vypočte jako suma různých cash flow vynásobených pravděpodobnostmi jejich dosažení (SYNEK, KISLINGEROVÁ, 2010).

Obvyklejším způsobem ocenění investičního rizika je úprava pomocí diskontní míry. V případě, že riziko zamýšlené investice je zhruba stejné jako riziko dosavadního podnikání, použijeme jako podnikovou diskontní míru průměrné náklady na kapitál (WACC), které firma vypočítá z historických údajů. U investic, které mají jinou než obvyklou míru rizikovosti, se často ke stanovení kapitálových nákladů používá model pro oceňování kapitálových aktiv - CAPM (Capital Asset Pricing Model). Ten vychází z míry výnosnosti bezrizikových aktiv (za ty se považují státní dluhopisy), ke které se připočítává tržní prémie za riziko. Tato prémie se stanovuje pro celé portfolio aktiv a následně se upravuje pro jednotlivé firmy tzv. koeficientem beta, který je vyjádřen poměrem rizika firmy a rizika tržního portfolio. Hodnoty beta koeficientů jsou publikovány poradenskými investičními nebo brokerskými firmami. Jiným způsobem stanovení rizika určité firmy je model arbitrážního oceňování - APT (Arbitrage Pricing Theory), který oproti metodě CAPM pracuje s několika rizikovými faktory, nebo stavebnicové modely (SYNEK, 2011).

3 METODIKA

Hlavním zaměřením této diplomové práce je analýza podnikového majetku a zhodnocení investiční činnosti podniku. Nejlepší možná společnost by měla být ta, která produkuje příjmy bez jakýchkoliv aktiv. To ovšem v praxi není možné, neboť majetek a investice jdou se ziskem ruku v ruce. Majetek i investice k sobě váží velké množství finančních prostředků na dlouhou dobu, a proto je rozhodování o jejich pořízení jedním z nejdůležitějších firemních rozhodnutí. Jde o dvě spojené nádoby, jelikož pokud chce podnik existovat, musí mít k dispozici majetek, a pokud je jeho záměrem kromě existence též dlouhodobá udržitelnost na trhu v podmínkách rozvíjející se globální konkurence, musí investovat. Cílem diplomové práce je tedy posouzení majetkové struktury podniku se zaměřením na vybavenost, úroveň a účinnost dlouhodobého majetku jako podkladu pro zhodnocení investiční činnosti v konkrétních podmínkách vybraného podniku.

Veškeré informace jsou čerpány z účetních výkazů firmy (rozvaha, výkaz zisku a ztráty), které poskytují údaje vztahující se k hospodářskému roku a z dalších interních dokumentů podniku a vzájemných konzultací se zástupci firmy. Hospodářský rok této firmy je charakterizován obdobím od 1.7. do 30.6. V následujícím textu a v tabulkách bude hospodářský rok označen pouze rokem vztahujícím se ke dni 30.6., tzn., že např. hospodářský rok 2008/2009 bude uváděn jako rok 2009. Údaje o odpisovaném dlouhodobém majetku budou vyjádřeny v pořizovací a zůstatkové ceně, aby lépe odrážely vybavenost podniku majetkem.

Nejdříve bude provedena analýza majetkové struktury podniku od roku 2009 do roku 2011 pomocí vertikální a horizontální analýzy. Poté bude proveden stejný rozbor ovšem zaměřený už pouze a jen na dlouhodobý majetek doplněn o ukazatele vybavenosti, úrovně a účinnosti. Následně bude zhodnocena investiční činnost podniku ve sledovaném období a posouzena vybraná investiční akce v roce 2010. K hodnocení efektivnosti této investice budou použity standardní metody: metoda doby splacení, metoda čisté současné hodnoty a vnitřního výnosového procenta.

Každá analýza jako první postupový krok zpracovává vertikální a horizontální rozbor absolutních údajů. Vývoj podnikového majetku bude posouzen pomocí horizontální analýzy, struktura pak analýzou vertikální. Horizontální analýza sleduje vývoj jednotlivých položek účetních výkazů v čase. Tyto položky jsou potom mezi sebou porovnávány a sleduje se, ve kterých položkách došlo k největším změnám. Horizontální analýza bude vyjádřena

pomocí bazických indexů, kde za základní období bude považován rok 2009 a dále v absolutním a v relativním vyjádření na základě meziročních změn ve vztahu:

$$2010/2009 = \frac{2010 - 2009}{2009} \times 100$$

Vertikální analýza představuje rozbor struktury vyjádřený v procentech. Zabývá se pouze jedním obdobím, ve kterém zkoumá, jak se na určité globální veličině podílely veličiny dílčí. Pomocí této metody bude posouzeno, jak se na majetku podniku podílejí jeho jednotlivé složky.

Vybavenost podniku dlouhodobým hmotným majetkem bude zhodnocena pomocí ukazatele produktivity DHM a dále posouzena ve vztahu k počtu pracovníků podniku prostřednictvím ukazatele vybavenosti pracovníků DHM.

Produktivita DHM udává stupeň využití dlouhodobého hmotného majetku. Ukazuje v korunách, jaký výnos podnik vyprodukuje pomocí 1 Kč investované do dlouhodobého hmotného majetku. Z toho vyplývá, že z hlediska efektivnosti by měla být výsledná hodnota co nejvyšší.

$$\text{Produktivita DHM} = \frac{(\text{výnosy celkem} - \text{mimořádné výnosy})}{\text{DHM v pořizovacích cenách}}$$

Důležitým požadavkem podniku je zvyšování technického vybavení práce, které by se mělo odrážet v růstu vybavení pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem, protože růst této vybavenosti vede ke zvyšování účinnosti práce. Při této analýze bude počítáno s průměrným přepočteným stavem pracovníků.

$$\text{Vybavenost pracovníků DHM} = \frac{\text{DHM v pořizovacích cenách}}{\text{počet pracovníků [přepočtený stav]}}$$

Úroveň dlouhodobého hmotného majetku bude posuzována stupněm opotřebení DHM. Stupeň opotřebení DHM udává poměr kumulovaných odpisů dlouhodobého hmotného majetku (oprávek) a jeho stavu v pořizovacích cenách. Čím vyšší je hodnota tohoto ukazatele, tím vyšší je průměrné stáří hmotného majetku a v blízké době nastane potřeba investovat do nového hmotného majetku.

$$\text{Stupeň opotřebení DHM} = \frac{\text{oprávky DHM}}{\text{DHM v pořizovacích cenách}}$$

Účinnost dlouhodobého hmotného majetku se nejčastěji zjišťuje prostřednictvím ukazatelů aktivity, které měří, jak efektivně podnik hospodaří se svými aktivy (majetkem podniku). Ukazatele aktivity (activity ratios) poměřují stavové ukazatele (položky aktiv z rozvahy) s tokovými ukazateli (výnosy nebo náklady z výsledovky). Z tohoto důvodu budou údaje o podnikovém majetku vyjádřeny jako jejich průměrný stav takto:

$$\text{Průměrný stav roku 2009} = \frac{\text{stav k 1.7.2008} + \text{stav k 30.6.2009}}{2}$$

Aktivita bude měřena v podobě počtu obrátů, které informují o počtu obrátek za rok a doby obratu udávající počet dní, za které se majetek obrátí. Propočteny budou veškeré ukazatele aktivity: obrat celkových aktiv, obrat stálých aktiv, obrat zásob, obrat pohledávek, doba obratu celkových aktiv, doba obratu zásob, doba obratu pohledávek a doba obratu krátkodobých závazků. Z hlediska počtu obrátů je pro podnik efektivní, aby vypočtená hodnota byla co nejvyšší, naopak u doby obratu co nejnižší. Účelné také je, aby doba obratu pohledávek byla kratší než doba obratu závazků. Obrat celkových aktiv udává, kolikrát se majetek v průběhu roku přemění v tržby. Cílem podniku je, aby tento ukazatel byl co největší, tj. minimálně roven jedné.

$$\text{Obrat celkových aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{celková aktiva}}$$

Ukazatel obratu stálých aktiv měří, jak efektivně podnik využívá budov, strojů, zařízení a jiných stálých aktiv. Je důležitý při úvahách o nových investicích. Jeho nízká hodnota ve srovnání s odvětvovým průměrem obvykle svědčí o nízkém využívání výrobní kapacity.

$$\text{Obrat stálých aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{stálá aktiva v zůstatkových cenách}}$$

Obrat zásob udává, kolikrát dojde během roku k jejich prodání a opětovnému naskladnění a může být nástrojem pro odhalení neproduktivních zásob.

$$\text{Obrat zásob} = \frac{\text{tržby}}{\text{zásoby}}$$

$$\text{Obrat pohledávek} = \frac{\text{tržby}}{\text{pohledávky}}$$

Doba obratu celkových aktiv poměří celková aktiva denními tržbami a vyjadřuje tak počet dní, po které jsou aktiva v podniku vázána. Cílem podniku by měla být co nejnižší hodnota toho ukazatele.

$$\text{Doba obratu celkových aktiv} = \frac{\text{celková aktiva}}{\text{tržby}/365}$$

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{zásoby}}{\text{tržby}/365}$$

Doba obratu pohledávek je doba, po kterou musí společnost čekat na inkaso svých pohledávek a poskytuje tak svým odběratelům obchodní úvěr. Efektivní je co nejnižší hodnota tohoto ukazatele.

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky}}{\text{tržby}/365}$$

Doba obratu závazků udává počet dní, po které podnik zadržuje pro své potřeby peněžní prostředky určené na úhradu závazků z obchodních vztahů. Pro podnik je výhodné, pokud hodnota tohoto ukazatele je vyšší než doba obratu pohledávek.

$$\text{Doba obratu závazků} = \frac{\text{krátkodobé závazky}}{\text{tržby}/365}$$

Jako poslední ukazatel účinnosti podnikového majetku bude v jednotlivých letech vypočten ukazatel rentability aktiv - ROA (return on assets). Pro konstrukci tohoto ukazatele bude v čitateli použit zisk v podobě EBITu, protože v čase abstrahuje jak od změn v daních, tak i od změn v nastavení kapitálové struktury.

$$ROA = \frac{EBIT}{\text{celková aktiva}}$$

S ohledem na firemní zvyklosti je investiční činnost posouzena především na základě vztahu k dosaženým výsledkům firmy (zisku) a jejího vlivu na celkový růst podnikového majetku, jeho efektivitu a účinnost. Ke zhodnocení efektivnosti vybrané investiční akce budou použity základní metody hodnocení efektivnosti investic. Hlavním smyslem tohoto hodnocení bude porovnání skutečného stavu se stavem předpokládaným, se kterým se kalkulovalo při rozhodování o přijetí investičního projektu.

Metoda doby splacení (PBP - Pay-Back Period) udává počet let, po které musí společnost čekat, než se jí její počáteční investice vrátí zpět. Čím kratší je doba splacení, tím je investice likvidnější. Jelikož základní model nebere v úvahu časové rozložení výnosů v době splacení, bude očekávané cash flow upraveno podnikovou diskontní mírou (WACC). Jelikož příjmy v každém roce životnosti investice nebudou z důvodu diskontování stejné, bude doba splacení zjištěna postupným načítáním ročních částek diskontovaného cash flow tak dlouho, až se kumulované částky cash flow budou rovnat investičním nákladům.

Metoda čisté současné hodnoty (NPV - Net Present Value) představuje rozdíl mezi současnou hodnotou očekávaných výnosů a náklady na investici. Důvodem použití této metody je skutečnost, že hodnota současných finančních prostředků je větší než hodnota prostředků budoucích. Proto je důležité při rozhodování o investicích přepočítat očekávaný příjem z investice na jeho skutečnou současnou hodnotu.

$$\text{Čistá současná hodnota} = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+k)^t} - IN$$

- kde: CF - očekávaná hodnota cash flow v období t
 IN - náklady na investici
 k - podniková diskontní míra (WACC)
 t - období 1 až n
 n - doba životnosti investice

Metoda vnitřního výnosového procenta (IRR - Internal Rate of Return) spočívá v nalezení takové diskontní míry (WACC), při které se současná hodnota očekávaných výnosů z investice rovná současné hodnotě výdajů na investici. Čím vyšší je toto procento, tím více mohou akcionáři a banky za své prostředky požadovat.

$$\text{Vnitřní výnosové procento: } IN = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+k)^t}$$

4 CHARAKTERISTIKA PODNIKU

Pro analýzu podnikového majetku a investiční činnosti podniku byla zvolena firma působící v prachatickém kraji. Firma má právní formu podnikání společnost s ručením omezeným. Tato firma je součástí světového koncernu, který je nadnárodní soukromou společností podnikající v oblastech elektronických testovacích a měřících přístrojů, informačních technologií a radiokomunikací.

Prvopočátky společnosti se váží k roku 1933, kdy její zakladatelé vyvinuli první měřicí přístroj a založili „Fyzikálně - technickou vývojovou laboratoř.“ Ta jako jediná byla schopná dodávat profesionální měřicí techniku. Na základě zvyšující se poptávky byla ve 40. letech 20. století rozšířena nabídka o radiokomunikační zařízení, včetně přístrojů pro monitorování rádiového spektra a radiolokaci. V roce 1980 byla mezinárodní síť obchodních zástupců nahrazena vlastními dceřinými společnostmi a servisními středisky nejprve v Evropě a postupně po celém světě. Z výzkumné laboratoře vyrostl dnešní vedoucí světový dodavatel testovací a měřicí techniky, rozhlasových a televizních vysílačů, komunikačních zařízení se zabezpečením proti odposlechu i systém pro monitorování rádiového spektra a radiolokaci.

Sídlo společnosti se nachází v sousedním Německu. Současná mezinárodní síť firmy zajišťuje služby a prodej ve více než 83 dceřiných společnostech a disponuje kanceláři ve více než 39 zemích celého světa včetně České republiky, kde je značka společnosti známá již přes 30 let.

Analyzovaná firma je vůbec prvním zahraničním výrobním závodem společnosti, jehož činnost byla zahájena 1.5.2001., kdy se po zhruba desetileté úspěšné spolupráci společnosti s firmou TESLA, a. s. tato společnost rozhodla odkoupit od firmy TESLA, a. s. pozemky, budovy a pracovní smlouvy všech tehdejších zaměstnanců závodu a ve výrobě pokračovat pod svým jménem.

Předmětem podnikání firmy je výroba, instalace a opravy elektronických zařízení, kovoobráběčství, velkoobchod a specializovaný maloobchod. Firma vyrábí kompletní měřicí přístroje, mobilní radiostanice a kromě toho také kabely a vinuté díly pro přístroje společnosti. Provádí též osazování desek plošných spojů a jejich zkoušení, montáž měřících přístrojů a komponentů pro rozhlasové a televizní vysílače. V jedné z výrobních hal byla kompletně zařízena výroba zabývající se opracováním plechů včetně povrchových úprav.

Ve firmě je uplatňována liniově - štábní organizační struktura. Ta v sobě zahrnuje čtyři oblasti týkající se výroby (kovové obrábění, osazování plošných spojů, kabelovou výrobu a závěrečnou montáž s kontrolou), oblast logistiky a služeb (finanční, controlling, prodej

a marketing, informatika) a dále oddělení pro správu budov, personální oddělení, oddělení kvality a reengineering - zlepšování procesů.

Od svého vzniku firma využívá stále více pracovních sil a v současnosti zaměstnává okolo 550 zaměstnanců. V souvislosti s tím tato firma uplatňuje politiku bezpečnosti práce a ochrany životního prostředí. Všechny procesy a potupy významné z hlediska bezpečnosti a životního prostředí podléhají neustálému úsilí po zlepšení. Firma se snaží důsledně dbát na plnění všech příslušných zákonů, vyhlášek a právních předpisů ČR ve vztahu k bezpečnosti práce a ochrany zdraví a ke zmenšení zatížení životního prostředí. Výrobky, procesy a postupy jsou vyvíjeny podle nejnovějších technologií, přičemž je upřednostňováno šetření surovin a energií, dále redukce škodlivých emisí, odpadních vod a materiálů. K respektování těchto zásad zavazuje také své obchodní partnery, a tím podporuje bezpečnost a zdraví jejich zaměstnanců v rámci svých možností.

Firma má zaveden systém managementu kvality (QMS), na jehož základě vybudovala systém managementu kvality a ochrany životního prostředí (EMS) v souladu s mezinárodními normami ČSN EN ISO 9001:2008 a 14001:2004, které jsou charakteristické svým procesním přístupem, orientací na zákazníka a neustálým zlepšováním. Tato firma, jako součást koncernu, má dále oprávnění provádět zkoušky elektrické bezpečnosti vyráběných přístrojů dle požadavků vybraných norem VDE a CSA.

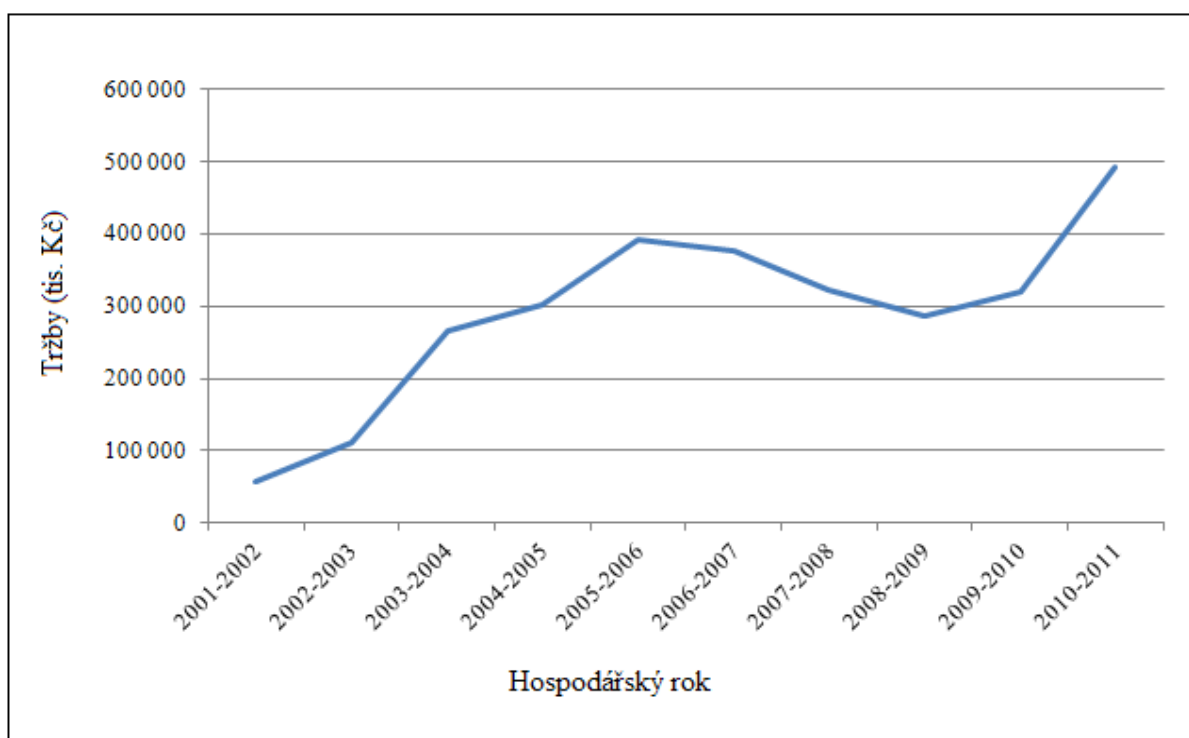
Mezi hlavní dodavatele a odběratele firmy patří její mateřská společnost z Německa. Ta dodává veškerý potřebný materiál pro výrobu a zpět se jí vracejí již hotové výrobky. Z pohledu mateřské společnosti se tedy jedná o reexportní operace, ve kterých analyzovaná firma vystupuje jako subjekt přidávající hodnotu práce. Společnost disponuje dvěma závody v Německu a jedním závodem v České republice. Téměř 100 % produkce se z České republiky vyváží zpět do Německa, odkud společnost exportuje výrobky do zemí po celém světě. Z posledních dostupných údajů za rok 2011 společnost nejvíce exportuje do Evropy (37,9 %), dále do Asie (36,2 %) a do Severní Ameriky (20 %). Největší podíl na vývozu přitom mají měřicí a testovací přístroje (56 %), zařízení pro radiokomunikaci (13 %) a zařízení pro TV vysílání (11 %). Od roku 2006 do roku 2011 tvořil rozdíl dovozu a vývozu firmy přes 1,5 miliardy korun.

Údaje vyjádřené v cizí měně jsou přepočítávány na českou měnu pevným měsíčním kursem dle kursovního lístku ČNB a zůstatky účtů vedených v cizí měně jsou pro účely sestavení účetní závěrky přepočítávány kursem platným k 30.6. daného hospodářského roku.

Od převzetí závodu od firmy TESLA, a. s. dosahuje firma rostoucích tržeb. Zásluhu na tom má především neustálé rozšiřování výrobních kapacit v rámci rozsáhlé každoroční

investiční činnosti. Neustálé rozšiřování výroby je totiž hlavním záměrem firmy, a proto do pořizování nového výrobního zařízení každoročně investuje okolo 50 milionů korun. Důvodem pro nákup moderního vybavení je nejen technická náročnost samotné výroby, ale také rozšiřování výrobního portfolia. V současnosti došlo ke zprovoznění již třetí nové výrobní haly, čímž se výrobní plocha rozrostla zhruba na 16 128 m² a ještě minimálně jednu etapu výstavby má firma před sebou. Veškeré investice jsou financovány z vlastních zdrojů firmy, jen u některého druhu majetku jako jsou např. osobní a jiné automobily využívá firma finančního leasingu. V grafu 1 je uveden vývoj tržeb firmy od doby svého vzniku.

Graf 1: Vývoj tržeb firmy (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dat

Přestože predikce určovaly spíše lineární navýšení tržeb vždy v průměru o 10 %, došlo v letech 2002 - 2011 k několika zásadním událostem, které hrály ve vývoji tržeb firmy rozhodující roli. Od roku 2002 do roku 2006 rostly tržby firmy nezadržitelným tempem. V první polovině tohoto období to bylo způsobeno především masovou poptávkou po mobilních telefonech. V mnoha zemích po celém světě se začaly budovat nové mobilní sítě, k čemuž bylo zapotřebí nejmodernější techniky vyráběné v té době pouze několika málo firmami. Z pohledu makroekonomického vznikala převis poptávky nad nabídkou, která byla postupně uspokojována. I v dalších letech díky velkým celosvětovým státním zakázkám tržby firmy narůstaly a v roce 2006 se dokonce přiblížily hranici 400 mil. Kč. V období let

2007 - 2009 se začala projevovat ekonomická krize. Celá Severní Amerika a velká část Evropy se dostaly do období recese, což se negativně projevilo i na ekonomické situaci firmy. Ta krizi ustála sice se 100 milionovým propadem, ale již v následujícím roce tržby opět překročily hranici 300 mil. Kč. Rok 2011 je potom charakteristický opět obrovským rozvojem, především díky poptávce po měřících a testovacích přístrojích, a rozsáhlé investiční činnosti, která umožnila nejen zvýšit výrobní kapacity, ale též rozšířit produktové portfolio firmy. Současné předpovědi budoucího vývoje hospodářské situace firmy naznačují spíše stagnaci tržeb, ovšem při stavu 500 mil. Kč ročně je to zcela uspokojivý výsledek.

5 ANALÝZA PODNIKOVÉHO MAJETKU

Jednou z nejdůležitějších činností hodnocení podniku je analýza jeho podnikového majetku. Smyslem této analýzy je posouzení struktury, vybavenosti, úrovně a účinnosti majetku podniku. Analýza podnikového majetku firmy je charakterizována v letech 2009 - 2011, jelikož teprve v roce 2008 začala tato firma pro oceňování odpisovaného dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku v rozvaze používat tzv. brutto princip. Údaje o odpisovaném dlouhodobém hmotném a nehmotném majetku jsou uváděny v pořizovací ceně (PC) a zůstatkové ceně (ZC), aby lépe odrážely skutečný stav podnikového majetku.

5.1 PODNIKOVÝ MAJETEK, JEHO STRUKTURA A VÝVOJ

Nejprve je majetek analyzován z hlediska svého rozvahového členění na dlouhodobý majetek, oběžný majetek a časové rozlišení. Stav podnikového majetku firmy, jeho strukturu a vývoj v tomto obecném členění znázorňují tabulky 1 a 2. Na základě uplatňovaného brutto principu se dlouhodobý majetek v pořizovací ceně snižuje o položku korekce, která v sobě zahrnuje nejen odpisy, ale i hodnotu vyřazeného dlouhodobého majetku, výsledkem je potom dlouhodobý majetek v zůstatkové ceně.

Oběžný majetek firmy tvoří zásoby, krátkodobé pohledávky a krátkodobý finanční majetek. Největší položkou jsou krátkodobé pohledávky z obchodních vztahů, které ve sledovaném období 2009 - 2011 vždy tvořily přibližně 2/3 rozvahového zůstatku oběžného majetku. Jelikož firma uplatňuje nejmodernější metody zásobování (např. JIT), vykazuje poměrně malé skladové zásoby, a proto v sobě materiál neváže takové množství finančních zdrojů. Přesto tvoří oběžný majetek 20 - 30 % celkových aktiv. Meziroční změny oběžného majetku ukazují největší nárůst v roce 2010 v hodnotě přes 26 mil. Kč (cca 24% zvýšení oproti roku 2009), který byl zapříčiněn především růstem krátkodobých pohledávek z obchodních vztahů.

Časové rozlišení, které zahrnuje náklady a příjmy příštích období netvoří ve sledovaných letech ani 0,5 % celkového podnikového majetku.

Nejdůležitější složku majetku firmy představuje dlouhodobý majetek, který se na celkovém složení aktiv podílí více než 70 %. Jeho hodnota roste v každém roce, a to jak v pořizovací, tak v zůstatkové ceně. Hlavní příčinou jsou každoroční rozsáhlé investice. Z důvodu vysoké technické náročnosti výroby a rozšiřování výrobního portfolia proinvestuje firma v průměru 50 mil. Kč ročně. Od svého působení v České republice firma investovala

do výstavby nových budov a nákupu nejmodernější výrobní techniky přes 900 mil. Kč. S tím jsou samozřejmě spojené i vysoké roční částky odpisů a vyřazeného majetku především z důvodu morálního opotřebení. Přesto došlo ve sledovaném období 2009 - 2011 k růstu dlouhodobého majetku v ZC o více jak 20 %. Meziroční změny dlouhodobého majetku v ZC ukazují největší nárůst v roce 2011 v hodnotě přes 58 mil. Kč (cca 16% zvýšení oproti roku 2010), který byl zapříčiněn nárůstem dlouhodobého hmotného majetku, konkrétně přípravou na realizaci výstavby třetí nové výrobní haly, jejíž hodnota se prozatím kumulovala na účtu nedokončeného dlouhodobého hmotného majetku.

Tabulka 1: Podnikový majetek, jeho struktura a vývoj

Ukazatel	Rok		
	2009	2010	2011
Stav podnikového majetku k 30.6.			v tis. Kč
Dlouhodobý majetek v PC	592 337	653 406	772 278
Oprávky DM	238 848	287 340	347 272
Dlouhodobý majetek v ZC	353 489	366 066	425 006
Oběžný majetek	109 589	136 028	138 654
Časové rozlišení	684	1 217	875
Majetek v ZC celkem	463 762	503 311	564 535
Struktura podnikového majetku			v %
Dlouhodobý majetek v ZC	76,22	72,73	75,28
Oběžný majetek	23,63	27,03	24,56
Časové rozlišení	0,15	0,24	0,15
Majetek v ZC celkem	100,00	100,00	100,00
Vývoj podnikového majetku (rok 2009 = 100)			v %
Dlouhodobý majetek v ZC	100,00	103,56	120,23
Oběžný majetek	100,00	124,13	126,52
Časové rozlišení	100,00	177,92	127,92
Majetek v ZC celkem	100,00	108,53	121,73

Zdroj: vlastní zpracování dat

Tabulka 2: Meziroční změny podnikového majetku

Ukazatel	Rok	
	2010/2009	2011/2010
Absolutní změny podnikového majetku v tis. Kč		
Dlouhodobý majetek v PC	61 069	118 872
Dlouhodobý majetek v ZC	12 577	58 940
Oběžný majetek	26 439	2 626
Časové rozlišení	533	- 342
Majetek v ZC celkem	39 549	61 224
Relativní změny podnikového majetku v %		
Dlouhodobý majetek v PC	10,31	18,19
Dlouhodobý majetek v ZC	3,56	16,10
Oběžný majetek	24,13	1,93
Časové rozlišení	77,92	- 28,10
Majetek v ZC celkem	8,53	12,16

Zdroj: vlastní zpracování dat

Jelikož hlavním účelem této práce je zhodnocení podnikového majetku se zaměřením na dlouhodobý majetek (především na dlouhodobý hmotný majetek), bude dále věnována pozornost jen této skupině majetku. Opět je sledován stav, struktura a vývoj dlouhodobého majetku ve sledovaném období 2009 - 2011 pomocí vertikální a horizontální analýzy. Celkový pohled na strukturu dlouhodobého majetku firmy a její vývoj v členění na hmotný, nehmotný a finanční majetek v jeho pořizovacích i zůstatkových cenách poskytují údaje v tabulkách 3 a 5. Meziroční změny dlouhodobého majetku v pořizovacích a zůstatkových cenách jsou uvedeny v tabulkách 4 a 6.

Z charakteru firmy a z předmětu jejího podnikání vyplývá, že rozhodující složku dlouhodobého majetku tvoří majetek hmotný. Ten v pořizovací i zůstatkové ceně převyšuje ve všech letech 97 % objemu dlouhodobého majetku celkem.

Obecně dlouhodobý majetek firmy v PC i ZC v jednotlivých letech roste, důvodem jsou právě realizované investice do tohoto majetku. V pořizovací ceně vzrostl dlouhodobý majetek od roku 2009 o více než 30 %, v ceně zůstatkové o více než 20 %. Největší změna se potom projevuje mezi roky 2010 a 2011, kdy se firma připravovala na realizaci výstavby nové výrobní haly a pořídila nové výrobní zařízení v řádech desítek milionů korun. Tato skutečnost znamenala zvýšení dlouhodobého majetku v roce 2011 oproti roku 2010 v pořizovací ceně o necelých 119 mil. Kč (přibližně 18% vzestup), v zůstatkové ceně pak o necelých 59 mil. Kč (přibližně 16% nárůst).

Tabulka 3: Dlouhodobý majetek v PC, jeho struktura a vývoj

Ukazatel	Rok		
	2009	2010	2011
Stav dlouhodobého majetku v PC k 30.6.			v tis. Kč
Dlouhodobý nehmotný majetek	1 810	3 805	4 967
Dlouhodobý hmotný majetek	583 026	643 498	763 294
Dlouhodobý finanční majetek	7 501	6 103	4 017
Dlouhodobý majetek celkem	592 337	653 406	772 278
Struktura dlouhodobého majetku v PC			v %
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,31	0,58	0,64
Dlouhodobý hmotný majetek	98,43	98,48	98,84
Dlouhodobý finanční majetek	1,27	0,93	0,52
Dlouhodobý majetek celkem	100,00	100,00	100,00
Vývoj dlouhodobého majetku v PC (rok 2009 = 100)			v %
Dlouhodobý nehmotný majetek	100,00	210,22	274,42
Dlouhodobý hmotný majetek	100,00	110,37	130,92
Dlouhodobý finanční majetek	100,00	81,36	53,55
Dlouhodobý majetek celkem	100,00	110,31	130,38

Zdroj: vlastní zpracování dat

Tabulka 4: Meziroční změny dlouhodobého majetku v PC

Ukazatel	Rok	
	2010/2009	2011/2010
Absolutní změny dlouhodobého majetku v PC		v tis. Kč
Dlouhodobý nehmotný majetek	1 995	1 162
Dlouhodobý hmotný majetek	60 472	119 796
Dlouhodobý finanční majetek	- 1 398	- 2 086
Dlouhodobý majetek celkem	61 069	118 872
Relativní změny dlouhodobého majetku v PC		v %
Dlouhodobý nehmotný majetek	110,22	30,54
Dlouhodobý hmotný majetek	10,37	18,62
Dlouhodobý finanční majetek	- 18,64	- 34,18
Dlouhodobý majetek celkem	10,31	18,19

Zdroj: vlastní zpracování dat

Tabulka 5: Dlouhodobý majetek v ZC, jeho struktura a vývoj

Ukazatel	Rok		
	2009	2010	2011
Stav dlouhodobého majetku v ZC k 30.6.			v tis. Kč
Dlouhodobý nehmotný majetek	330	2 002	2 153
Dlouhodobý hmotný majetek	345 658	357 961	418 836
Dlouhodobý finanční majetek	7 501	6 103	4 017
Dlouhodobý majetek celkem	353 489	366 066	425 006
Struktura dlouhodobého majetku v ZC			v %
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,09	0,55	0,51
Dlouhodobý hmotný majetek	97,78	97,79	98,55
Dlouhodobý finanční majetek	2,12	1,67	0,95
Dlouhodobý majetek celkem	100,00	100,00	100,00
Vývoj dlouhodobého majetku v ZC (rok 2009 = 100)			v %
Dlouhodobý nehmotný majetek	100,00	606,67	652,42
Dlouhodobý hmotný majetek	100,00	103,56	121,17
Dlouhodobý finanční majetek	100,00	81,36	53,55
Dlouhodobý majetek celkem	100,00	103,56	120,23

Zdroj: vlastní zpracování dat

Tabulka 6: Meziroční změny dlouhodobého majetku v ZC

Ukazatel	Rok	
	2010/2009	2011/2010
Absolutní změny dlouhodobého majetku v ZC		v tis. Kč
Dlouhodobý nehmotný majetek	1 672	151
Dlouhodobý hmotný majetek	12 303	60 875
Dlouhodobý finanční majetek	- 1 398	- 2 086
Dlouhodobý majetek celkem	12 577	58 940
Relativní změny dlouhodobého majetku v ZC		v %
Dlouhodobý nehmotný majetek	506,67	7,54
Dlouhodobý hmotný majetek	3,56	17,01
Dlouhodobý finanční majetek	- 18,64	- 34,18
Dlouhodobý majetek celkem	3,56	16,10

Zdroj: vlastní zpracování dat

Co se týče struktury dlouhodobého majetku, největší zastoupení zde má dlouhodobý hmotný majetek, jehož podíl v pořizovací i zůstatkové ceně se pohybuje ve sledovaných letech mezi 97 - 99 % celkového objemu dlouhodobého majetku. Rozhodující hodnotu kapitálu v sobě váží stavby a samostatné movité věci a soubory movitých věcí, jak je uvedeno dále. V roce 2010 došlo ke zvýšení tohoto majetku v PC o více než 60 mil. Kč, což tvoří přibližně 10% nárůst oproti roku 2009, v ZC pak o více než 12 mil. Kč (necelá 4 %). V roce 2011 došlo ke zvýšení dlouhodobého hmotného majetku v PC o více než 119 mil. Kč (více než 18% nárůst oproti roku 2010), v ZC pak o necelých 61 mil. Kč, které tvoří přibližně o 17 % více než v roce 2010.

Dlouhodobý nehmotný majetek je ve firmě zastoupen pouze softwarem. Ze stavu dlouhodobého nehmotného majetku v PC i ZC můžeme vidět, že jeho hodnota od roku 2009 několikanásobně vzrostla, přesto však se tento majetek na celkové struktuře dlouhodobého majetku podílí pouze hodnotami okolo 0,5 %. Jeho hodnota v PC od roku 2009 do roku 2011 vzrostla téměř o 3 mil. Kč (nárůst téměř o 175 %) a v ceně zůstatkové o necelých 1,8 mil. Kč (zvýšení o 552 % vzniklo v důsledku vysokého stupně odepsanosti). Meziroční změny dlouhodobého nehmotného majetku přitom ukazují nejmarkantnějšího zvýšení tohoto majetku v roce 2010, kdy bylo potřeba spolu s pořízením nového výrobního zařízení investovat též do odpovídajícího softwaru.

Dlouhodobý finanční majetek jako jediný vykazuje pokles ve všech sledovaných letech. Jeho pořizovací i zůstatková cena je stejná, protože tento majetek se neodpisuje. Nejvyšších hodnot dosahoval v roce 2009, kdy jeho výše činila 7,5 mil. Kč, naproti tomu nejnižší hodnoty dosáhl v roce 2011, ve kterém se jeho hodnota přiblížila 4 mil. Kč. Celkově tedy došlo ke snížení o 47 %. Na struktuře dlouhodobého majetku v PC se podílí 1,27 - 0,52 % a v ZC 2,12 - 0,95 %. Dlouhodobý finanční majetek je ve firmě definován jako jiný dlouhodobý finanční majetek a jedná se o poskytnuté půjčky třetím osobám. Hlavním důvodem jeho poklesu je průběžné splácení těchto půjček.

Z analýzy dlouhodobého majetku firmy vyplývá, že nejvýznamnější složkou tohoto majetku se zastoupením přes 97 % je dlouhodobý hmotný majetek. Další analýza se tedy podrobně zaměřuje právě na oblast dlouhodobého hmotného majetku, jeho stav, strukturu a vývoj, a to opět pomocí vertikální a horizontální analýzy. Údaje o dlouhodobém hmotném majetku v pořizovacích a zůstatkových cenách jsou uvedeny v tabulkách 7 - 10.

Tabulka 7: Dlouhodobý hmotný majetek v PC, jeho struktura a vývoj

Ukazatel	Rok		
	2009	2010	2011
Stav dlouhodobého hmotného majetku v PC k 30.6.			v tis. Kč
Pozemky	8 848	8 848	12 764
Stavby	265 997	270 488	272 038
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	306 069	354 539	432 854
Nedokončený DHM	2 112	9 623	45 571
Poskytnuté zálohy na DHM	0	0	67
DHM celkem	583 026	643 498	763 294
Struktura dlouhodobého hmotného majetku v PC			v %
Pozemky	1,52	1,37	1,67
Stavby	45,62	42,03	35,64
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	52,50	55,10	56,71
Nedokončený DHM	0,36	1,50	5,97
Poskytnuté zálohy na DHM	0,00	0,00	0,01
DHM celkem	100,00	100,00	100,00
Vývoj dlouhodobého hmotného majetku v PC (rok 2009 = 100)			v %
Pozemky	100,00	100,00	144,26
Stavby	100,00	101,69	102,27
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	100,00	115,84	141,42
Nedokončený DHM	100,00	455,63	2 157,72
Poskytnuté zálohy na DHM			
DHM celkem	100,00	110,37	130,92

Zdroj: vlastní zpracování dat

Na struktuře dlouhodobého hmotného majetku se největší měrou podílejí stavby a samostatné movité věci a soubory movitých věcí. To je patrné již z předmětu podnikání firmy. Jedná se o výrobní závod s vysoce specializovaným a technologicky náročným výrobním procesem, jehož veškerá výroba směřuje mimo území České republiky. Proto tato firma každoročně investuje do pořízení nejmodernější výrobní techniky okolo 50 mil. Kč. Od roku 2001 firma zrekonstruovala původní výrobní halu a vybudovala tři zcela nové, což se také vysokou měrou projevuje na celkové hodnotě podnikového majetku.

Tabulka 8: Meziroční změny dlouhodobého hmotného majetku v PC

Ukazatel	Rok	
	2010/2009	2011/2010
Absolutní změny dlouhodobého hmotného majetku v PC		v tis. Kč
Pozemky	0	3 916
Stavby	4 491	1 550
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	48 470	78 315
Nedokončený DHM	7 511	35 948
Poskytnuté zálohy na DHM	0	67
DHM celkem	60 472	119 796
Relativní změny dlouhodobého hmotného majetku v PC		v %
Pozemky	0,00	44,26
Stavby	1,69	0,57
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	15,84	22,09
Nedokončený DHM	355,63	373,56
Poskytnuté zálohy na DHM		
DHM celkem	10,37	18,62

Zdroj: vlastní zpracování dat

Hodnota staveb v PC se ve sledovaném období pohybovala přibližně na stejné úrovni okolo 270 mil. Kč, jejich stav v ZC se pohyboval okolo 215 mil. Kč. Zatímco hodnota staveb v PC na základě drobných stavebních úprav v průběhu let mírně rostla, jejich zůstatková cena je charakterizována drobným poklesem. Tato odlišnost mezi hodnotou staveb v pořizovací a zůstatkové ceně je zapříčiněna odpisovou politikou. Podíl staveb na celkovém objemu dlouhodobého hmotného majetku ve sledovaném období však klesá, a to jak v PC, tak i v ZC především z důvodu podstatně rychlejšího růstu objemu samostatných movitých věcí a souboru movitých věcí. Zatímco podíl staveb v PC činil z celkového objemu dlouhodobého hmotného majetku v roce 2009 přes 45 %, v roce 2011 už to bylo necelých 36 %; v ZC se podíl staveb snížil z necelých 64 % na 49,5 %. Přesto tvoří stavby jednu z důležitých složek podnikového majetku. Meziroční změny nevykazují žádné větší výkyvy, dalo by se říci, že drobný meziroční růst staveb v PC a mírné meziroční snížení staveb v ZC jdou ruku v ruce s realizací drobných investic v této oblasti a s určitou výší odpisů.

Tabulka 9: Dlouhodobý hmotný majetek v ZC, jeho struktura a vývoj

Ukazatel	Rok		
	2009	2010	2011
Stav dlouhodobého hmotného majetku v ZC k 30.6.			v tis. Kč
Pozemky	8 848	8 848	12 764
Stavby	220 744	215 658	207 563
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	113 954	123 832	152 871
Nedokončený DHM	2 112	9 623	45 571
Poskytnuté zálohy na DHM	0	0	67
DHM celkem	345 658	357 961	418 836
Struktura dlouhodobého hmotného majetku v ZC			v %
Pozemky	2,56	2,47	3,05
Stavby	63,86	60,25	49,56
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	32,97	34,59	36,50
Nedokončený DHM	0,61	2,69	10,88
Poskytnuté zálohy na DHM	0,00	0,00	0,02
DHM celkem	100,00	100,00	100,00
Vývoj dlouhodobého hmotného majetku v ZC (rok 2009 = 100)			v %
Pozemky	100,00	100,00	144,26
Stavby	100,00	97,70	94,03
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	100,00	108,67	134,15
Nedokončený DHM	100,00	455,63	2 157,72
Poskytnuté zálohy na DHM			
DHM celkem	100,00	103,56	121,17

Zdroj: vlastní zpracování dat

Samostatné movité věci a soubory movitých věcí jsou nejvýznamnější složkou dlouhodobého hmotného majetku. Zde si můžeme všimnout nejmarkantnějšího rozdílu v hodnotách mezi pořizovací a zůstatkovou cenou. Důvodem jsou odpisy. Stroje, výrobní zařízení a další položky samostatných movitých věcí jsou charakteristické kratší dobou životnosti než stavby, proto jsou jejich roční odpisy daleko vyšší. Do zůstatkové ceny se navíc promítá také hodnota majetku, který byl vyřazen z důvodu jeho morálního opotřebení. Hodnota samostatných movitých věcí a souboru movitých věcí ve sledovaném období 2009 - 2011 poměrně významně rostla. V pořizovací ceně došlo ke zvýšení objemu tohoto majetku z 306 mil. Kč na přibližně 433 mil. Kč, což představuje nárůst o necelých 42 %.

Tabulka 10: Meziroční změny dlouhodobého hmotného majetku v ZC

Ukazatel	Rok	
	2010/2009	2011/2010
Absolutní změny dlouhodobého hmotného majetku v ZC v tis. Kč		
Pozemky	0	3 916
Stavby	- 5 086	- 8 095
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	9 878	29 039
Nedokončený DHM	7 511	35 948
Poskytnuté zálohy na DHM	0	67
DHM celkem	12 303	60 875
Relativní změny dlouhodobého hmotného majetku v ZC v %		
Pozemky	0,00	44,26
Stavby	- 2,30	- 3,75
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	8,67	23,45
Nedokončený DHM	355,63	373,56
Poskytnuté zálohy na DHM		
DHM celkem	3,56	17,01

Zdroj: vlastní zpracování dat

V zůstatkové ceně došlo ke zvýšení hodnoty samostatných movitých věcí a souboru movitých věcí z necelých 114 mil. Kč na přibližně 153 mil. Kč, což znamená růst o více než 34 %. V důsledku tohoto vývoje se podíl samostatných movitých věcí a souboru movitých věcí na celkovém objemu dlouhodobého hmotného majetku v ZC zvýšil z necelých 33 % na 36,5 %, v PC potom z 52,5 % na téměř 57 %. Meziroční změna 2010/2009 přinesla zvýšení samostatných movitých věcí a souboru movitých věcí v PC o více než 48 mil. Kč, tedy zvýšení o necelých 16 %. Tyto prostředky byly investovány do pořízení nových výrobních strojů a měřících přístrojů. Významnými přírůstky byly: osazovací automaty za 16,8 mil. Kč, optický tester za 1,9 mil. Kč a analyzátor CEVA za 1,4 mil. Kč. V zůstatkové ceně činila tato meziroční změna téměř 10 mil. Kč, čili přibližně 9 %. Meziroční změna 2011/2010 sebou přinesla ještě větší nárůst samostatných movitých věcí a souboru movitých věcí. V pořizovací ceně došlo ke zvýšení tohoto majetku o více než 78 mil. Kč, což představuje nárůst o 22 %. Firma v roce 2011 opět investovala do výrobních strojů a měřících přístrojů a dále do ostatního vybavení provozu. Významnými přírůstky byly: osazovací linky desek plošných spojů za 29,3 mil. Kč, pájecí pec za 3,1 mil. Kč

a automatický optický tester za 2,3 mil. Kč. V zůstatkové ceně činila tato meziroční změna 29 mil. Kč, čili o více než 23 %.

Jelikož pozemky patří do skupiny neodpisovaného dlouhodobého hmotného majetku, je jejich pořizovací a zůstatková cena shodná. V roce 2009 a 2010 se udržovala hodnota pozemků na stejné úrovni, v roce 2011 ovšem došlo k jejich navýšení téměř o 4 mil. Kč, což představuje oproti předcházejícím létům změnu o více než 44 %. Důvodem bylo přikoupení sousedních pozemků pro vybudování parkovacích prostor pro potřeby firmy a jejích zaměstnanců. Na struktuře dlouhodobého hmotného majetku v PC se pozemky podílí pouze 1,37 - 1,67 % a v ZC 2,56 - 3,05 %. Přestože se hodnota pozemků v roce 2010 nezměnila, jejich podíl na celkovém objemu dlouhodobého hmotného majetku mírně klesl z důvodu zvýšení podílů ostatních složek dlouhodobého hmotného majetku.

Účet nedokončeného DHM působí jako jakýsi mezistupeň, na kterém se kumuluje hodnota majetku, který ještě nebyl uveden do provozu. Jelikož tento majetek ještě nebyl zařazen do užívání a není tedy ovlivněn odpisovou politikou, je jeho hodnota v pořizovací i zůstatkové ceně stejná. Tento účet firma používá zejména z důvodu probíhajících investičních akcí. V průběhu roku se zde zachycují přírůstky jednotlivých výrobních zařízení, strojů, stavebních prací apod. a jednou měsíčně se provede aktivace majetku, který již může být uveden do provozu a jeho hodnota se převede na příslušné majetkové účty. Firma do této skupiny majetku rovněž zahrnuje majetek, který pořizuje vlastní činností do doby uvedení tohoto majetku do provozu. Firma si dokáže vyrobit např. některé měřicí přístroje, nástroje a zkušební zařízení, nebo některý drobný hmotný a nehmotný majetek. V březnu 2011 započala výstavba již třetí nové výrobní haly (M4), která byla uvedena do provozu začátkem roku 2012. To vysvětluje meziroční zvýšení nedokončeného DHM 2011/2010 téměř o 36 mil. Kč. Jelikož přes účet nedokončeného DHM během roku proteče mnoho finančních prostředků, které se postupně rozpouštějí do jednotlivých majetkových skupin, mohlo by být vyjádření jeho podílu na celkovém objemu dlouhodobého hmotného majetku zavádějící. Co lze tedy z údajů o nedokončeném DHM vyčíst je, že jeho hodnota od roku 2009 rostla, nejprve o téměř 355 % a následně dokonce o dalších více než 373 %, což je způsobeno již zmiňovanými stavebními pracemi na nové výrobní hale, jejíž kompletní přírůstek včetně strojního vybavení se promítne až v rozvaze za rok 2012.

Poslední složku dlouhodobého hmotného majetku tvoří poskytnuté zálohy na DHM. Jedná se o prosté zálohy na pořízení tohoto majetku, které se na složení dlouhodobého hmotného majetku ve srovnání s jeho ostatními složkami podílí prakticky nulovým procentem. Na celkový vývoj podnikového majetku nemají tyto zálohy žádný vliv.

5.2 ANALÝZA VYBAVENOSTI A ÚROVNĚ DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO MAJETKU

Doposud bylo hodnocení zaměřeno na analýzu absolutních ukazatelů vypovídajících o objemu dlouhodobého majetku, respektive dlouhodobého hmotného majetku. K tomu, aby bylo možné určit vzájemné vazby a vyvodit příslušné závěry, je nutné použít poměrových ukazatelů, jejichž součástí je dlouhodobý majetek. Jedním z takových ukazatelů je například produktivita dlouhodobého hmotného majetku vztahující tržby k objemu dlouhodobého hmotného majetku, nebo ukazatel vybavenosti pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem (technické vybavení práce). Údaje týkající se produktivity dlouhodobého hmotného majetku (v PC) rozšířené o rozčlenění na stavby a samostatné movité věci a soubory movitých věcí a jejich meziroční změny jsou uvedeny v tabulkách 11 a 12. Vybavenost pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem (v PC) je zaznamenána v tabulkách 13 a 14. Ucelený přehled o vybavenosti podniku dlouhodobým hmotným majetkem dotváří stupeň opotřebení DHM, který je základním ukazatelem úrovně dlouhodobého majetku. Údaje o stupni opotřebení DHM poskytuje tabulka 15.

Tabulka 11: Produktivita DHM (v PC) a její vývoj

Ukazatel	Rok		
	2009	2010	2011
Tržby v tis. Kč	285 438	320 055	492 799
Produktivita dlouhodobého hmotného majetku (v PC)			v Kč
Stavby	1,07	1,18	1,81
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	0,93	0,90	1,14
DHM celkem	0,49	0,50	0,65
Vývoj produktivity DHM (v PC), (rok 2009 = 100)			v %
Stavby	100,00	110,27	168,81
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	100,00	96,80	122,08
DHM celkem	100,00	101,59	131,87

Zdroj: vlastní zpracování dat

Tabulka 12: Meziroční změny produktivity DHM (v PC)

Ukazatel v PC	Rok	
	2010/2009	2011/2010
Absolutní změny produktivity DHM (v PC)		v Kč
Stavby	0,11	0,63
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	- 0,03	0,24
DHM celkem	0,01	0,15
Relativní změny produktivity DHM v (PC)		v %
Stavby	10,27	53,10
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	- 3,20	26,12
DHM celkem	1,59	29,81

Zdroj: vlastní zpracování dat

Produktivita DHM udává stupeň využití dlouhodobého hmotného majetku. Ukazuje, kolik Kč výnosů, resp. tržeb podnik vyprodukuje pomocí 1 Kč investované do dlouhodobého hmotného majetku. Z toho vyplývá, že z hlediska efektivnosti by měla být výsledná hodnota co nejvyšší. Z výše uvedených tabulek je zřejmé, že dlouhodobý hmotný majetek firmy má na výši tržeb pozitivní dopad. Zatímco v roce 2009 přinesla 1 Kč dlouhodobého hmotného majetku necelých 50 haléřů tržeb, v roce 2011 už to bylo 65 haléřů, což představuje nárůst přes 30 %. Z početního hlediska vykazují největší produktivitu stavby s nárůstem přes 68 %. Je ovšem nutné si uvědomit, že tržby nejsou tvořeny pouze vlastnictvím staveb, ale především jejich vybavením, které umožňuje za přičinění lidské práce vyrábět produkty. Zatímco hodnota staveb v PC vzrostla od roku 2009 jen o přibližně 6 mil. Kč, hodnota samostatných movitých věcí a souboru movitých věcí v PC se zvýšila o téměř 127 mil. Kč. A přestože samostatné movité věci a soubory movitých věcí přinesly v roce 2011 „pouze“ 1,14 Kč tržeb, byla to právě tato skupina dlouhodobého hmotného majetku, díky které vzrostly tržby firmy od roku 2009 o více než 207 mil. Kč, jelikož investice do výrobního zařízení pomohly rozšířit výrobní portfolio a zvýšit produktivitu práce.

Zvyšování technického vybavení práce je důležitým požadavkem každého podniku. Toto technické vybavení práce by se mělo odrážet v růstu vybavení pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem, protože růst této vybavenosti vede ke zvyšování účinnosti práce. Z níže uvedených tabulek vyplývá, že vybavenost pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem je vysoká, má však ve firmě klesající trend.

Tabulka 13: Vybavenost pracovníků DHM (v PC) a její vývoj

Ukazatel	Rok		
	2009	2010	2011
Průměrný přepočtený stav pracovníků	286	341	468
Vybavenost pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem (v PC) v Kč			
Stavby	930 059,44	793 219,94	581 277,78
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	1 070 171,33	1 039 703,81	924 901,71
DHM celkem	2 038 552,45	1 887 090,91	1 630 970,09
Vývoj vybavenosti pracovníků DHM (v PC), (rok 2009 = 100) v %			
Stavby	100,00	85,29	62,50
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	100,00	97,15	86,43
DHM celkem	100,00	92,57	80,01

Zdroj: vlastní zpracování dat

Tabulka 14: Meziroční změny vybavenosti pracovníků DHM (v PC)

Ukazatel	Rok	
	2010/2009	2011/2010
Absolutní změny vybavenosti pracovníků DHM (v PC) v Kč		
Stavby	- 136 839,50	- 211 942,16
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	- 30 467,52	- 114 802,10
DHM celkem	- 151 461,54	- 256 120,82
Relativní změny vybavenosti pracovníků DHM (v PC) v %		
Stavby	- 14,71	- 26,72
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	- 2,85	- 11,04
DHM celkem	- 7,43	- 13,57

Zdroj: vlastní zpracování dat

V roce 2009 byl jeden zaměstnanec vybaven dlouhodobým majetkem v hodnotě přes 2 mil. Kč, v roce 2011 přibližně 1,6 mil. Kč, což je pokles téměř o 20 %. Přes rozsáhlou investiční činnost firmy se vybavenost jejích pracovníků snižuje, a to především z důvodu velkého nárůstu počtu zaměstnanců a zavedení dvousměnného provozu. Pokud by firma

chtěla udržet vybavenost svých pracovníků při daných úrovních dlouhodobého hmotného majetku v PC na stejné úrovni jako v roce 2009, musel by se počet zaměstnanců v roce 2010 pohybovat kolem 316, v roce 2011 kolem 375 zaměstnanci. Průměrný přepočtený stav pracovníků ovšem v roce 2010 činil o 25 a v roce 2011 téměř o 100 zaměstnanců více než při zachování vybavenosti dlouhodobého hmotného majetku na 2 mil. Kč na pracovníka. Proto dochází v uvedených letech k poklesu vybavenosti pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem.

Z výše uvedených údajů si také můžeme všimnout, že vybavenost pracovníků stavbami klesá rychleji než vybavenost samostatnými movitými věcmi a soubory movitých věcí. Hodnota staveb v PC totiž oproti samostatným movitým věcem a jejich souborům vzrostla jen nepatrně, a proto při přepočtu těchto složek dlouhodobého hmotného majetku na jednoho zaměstnance dochází k většímu poklesu hodnoty vybavenosti právě u staveb, u nichž během sledovaného období nedošlo k tak rozsáhlé investiční činnosti jako u samostatných movitých věcí a souboru movitých věcí.

Tabulka 15: Stupeň opotřebení DHM

Ukazatel v PC	Rok		
	2009	2010	2011
Stupeň opotřebení DHM	v %		
Stavby	17,01	20,27	23,70
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	62,77	65,07	64,68
DHM celkem	40,71	44,37	45,13

Zdroj: vlastní zpracování dat

Stupeň opotřebení DHM dotváří celkový pohled na dlouhodobý majetek a jeho úroveň. Čím vyšší je hodnota tohoto ukazatele, tím vyšší je průměrné stáří hmotného majetku a v blízké době nastane potřeba investovat do majetku nového. Z výše uvedené tabulky je patrné, že opotřebení dlouhodobého hmotného majetku ve sledovaném období roste. Oproti roku 2009 vzrostlo téměř o 5 procentních bodů, stále se ale ještě pohybuje pod úrovní 50 %, která je považována za běžný stav opotřebení DHM. Zajímavé je, že přes každoroční rozsáhlou investiční činnost vykazuje stupeň opotřebení samostatných movitých věcí a souboru movitých věcí odepsanost přes 60 %. Důvodem není fyzické opotřebení strojů a výrobního zařízení, nýbrž opotřebení morální. Firma působí v České republice od roku 2001, jde tedy o mladou firmu, a proto se stáří dlouhodobého majetku nemůže do takové míry

opotřebením promítnout. Tato firma vyrábí speciální produkty vyznačující se obrovskou technickou náročností výroby, proto je nutná neustálá modernizace výrobního zařízení. Tomu je přizpůsobena doba životnosti strojů a výrobního zařízení. Na základě předpokladu rychlejšího morálního opotřebením je stanovena nízká doba životnosti samostatných movitých věcí a souboru movitých věcí, která zvyšuje odpisy, resp. oprávk. Tato skutečnost se hlavní měrou podílí na vyšších hodnotách opotřebením samostatných movitých věcí a souboru movitých věcí. U staveb také dochází k mírnému růstu opotřebením, z vypočtených hodnot je ale zřejmé, že se jedná o nové stavby s dlouhou dobou životnosti a lineárními odpisy zvyšujícími opotřebením staveb každoročně přibližně o 3 procentní body.

Díky probíhající investiční pobídce na výstavbu a vybavením již třetí nové výrobní haly (M4) se předpokládá nejen zlepšení ukazatele stupně opotřebením DHM, ale také růst vybavenosti pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem, který se odrazí též v růstu produktivity DHM prostřednictvím zvyšujících se tržeb.

5.3 ANALÝZA ÚČINNOSTI DLOUHODOBÉHO HMOTNÉHO MAJETKU

Účinnost dlouhodobého hmotného majetku se nejčastěji zjišťuje prostřednictvím ukazatelů aktivity, které měří, jak efektivně podnik hospodaří se svými aktivy. Pro analýzu dlouhodobého hmotného majetku firmy byly použity všechny ukazatele aktivity, jejichž výsledky jsou uvedeny v tabulce 16. Jelikož ukazatele aktivity poměřují stavové ukazatele (položky aktiv z rozvahy) s ukazateli tokovými (v tomto případě s tržbami z výsledovky), byly údaje o podnikovém majetku vyjádřeny jako jejich průměrný stav v ZC.

Z hlediska počtu obrátů je pro podnik efektivní, aby vypočtená hodnota byla co nejvyšší, naopak u doby obrátu co nejnižší. Obrat celkových aktiv patří k nejvýznamnějším ukazatelům aktivity, u kterého se obecně doporučuje rychlost obrátu alespoň 1 krát za rok. Z níže uvedené tabulky je patrné, že rychlost obrátu podnikového majetku firmy je sice pod touto doporučenou hodnotou, ve sledovaných letech ovšem dochází k pozitivnímu vývoji tohoto ukazatele. Zatímco v roce 2009 se podnikový majetek obrátil jen 0,59 krát za rok, což odpovídá době obrátu téměř 615 dnů, v roce 2011 činila rychlost jeho obrátu již 0,92 obrátů za rok, tedy přibližně 395 dnů. Během pouhých dvou let tedy došlo ke zkrácení doby obrátu celkových aktiv firmy téměř o 220 dnů, a to především díky rostoucím tržbám.

Tabulka 16: Ukazatele aktivity

Ukazatel	Rok		
	2009	2010	2011
Tržby v tis. Kč	285 438	320 055	492 799
Rychlost obratu	počet obrátů za rok		
Obrat celkových aktiv	0,59	0,66	0,92
Obrat stálých aktiv	0,80	0,89	1,25
Obrat zásob	15,03	19,66	36,62
Obrat pohledávek	6,49	4,75	5,11
Doba obratu	ve dnech		
Doba obratu celkových aktiv	614,60	551,44	395,46
Doba obratu zásob	24,29	18,57	9,97
Doba obratu pohledávek	56,21	76,82	71,42
Doba obratu krátkodobých závazků	27,36	26,88	29,49

Zdroj: vlastní zpracování dat

Obrat stálých aktiv vyjadřuje, jak efektivně podnik využívá budov, strojů, zařízení a jiných stálých aktiv. Jeho nízká hodnota obvykle svědčí o nízkém využívání výrobní kapacity. I v tomto případě dochází ve sledovaném období k pozitivnímu vývoji, který nasvědčuje tomu, že dlouhodobý hmotný majetek zvyšuje ekonomickou úroveň firmy.

Těž rychlost obratu zásob vykazuje obrovské zlepšení. Rychlost obratu zásob se od roku 2009 více než zdvojnásobila, což znamená, že v roce 2011 čila doba obratu zásob už pouze deset dní. Podnik tedy nedisponuje zásobami, které by byly neproduktivní.

Tato analýza ovšem odhalila slabé místo mezi dobou obratu pohledávek a úhradou krátkodobých závazků firmy. Opět zde platí obecné pravidlo, že doba obratu pohledávek by měla být co nejnížší, jelikož po tuto dobu poskytuje svým odběratelům obchodní úvěr. Naopak doba obratu závazků udává počet dní, po které podnik zadržuje pro své potřeby peněžní prostředky určené na úhradu závazků z obchodních vztahů. Proto je výhodné, aby doba obratu krátkodobých závazků byla vyšší než doba obratu pohledávek, resp. aby byly v rovnováze. Z vypočtených údajů je patrné, že doba obratu krátkodobých závazků se sice nepatrně prodlužuje, přesto firma inkasuje své pohledávky za více než dvojnásobnou dobu než hradí své obchodní závazky. Nižší počet obrátů pohledávek za rok má však své opodstatnění. Analyzovaná firma je jedním ze tří výrobních závodů mateřské společnosti z Německa a téměř 100 % své produkce dodává právě mateřské společnosti. Tato společnost vytvořila tzv. vnitrokoncernové bankovní konto, v rámci kterého probíhá veškerý bankovní

styk mezi mateřskou společností, firmou a ostatními koncernovými subjekty. Hodnota pohledávek se na tomto vnitrokoncernovém bankovním účtu kumuluje a úročí a jejich hodnota se snižuje na základě vyžádaného inkasa ze strany firmy. I když se tedy může zdát rychlost i doba obratu pohledávek firmy negativní, má svůj vysvětlitelný důvod.

5.4 VÝNOSNOST PODNIKOVÉHO MAJETKU

Posledním ukazatelem dovršujícím celkový přehled o podnikovém majetku a jeho úloze je výnosnost podnikového majetku neboli rentabilita aktiv (ROA). Ukazatele rentability poměřují konečný efekt dosažený podnikatelskou činností k prostředkům, které do ní byly vloženy. V praxi lze ale jen těžko rozlišovat, jaký efekt vznikl zapojením čistě jen vlastního nebo cizího kapitálu, a proto je ukazatel výnosnosti podnikového majetku považován za ukazatel klíčový, jelikož poměřuje zisk podniku k celkově zapojenému majetku. Aby hodnoty tohoto ukazatele lépe odrážely skutečný stav, byl pro výpočet použit zisk v podobě EBITu, protože v čase abstrahuje jak od změn v daních, tak i od změn v nastavení kapitálové struktury. Údaje o výnosnosti podnikového majetku firmy jsou uvedeny v tabulce 17.

Tabulka 17: Výnosnost podnikového majetku

Ukazatel	Rok		
	2009	2010	2011
EBIT v tis. Kč	40 197	68 372	101 077
Aktiva celkem v ZC v tis. Kč	463 762	503 311	564 535
Výnosnost podnikového majetku (ROA) v %	8,67	13,58	17,90

Zdroj: vlastní zpracování dat

Z výsledků je zřejmé, že výnosnost podnikového majetku se zvyšuje. Majetek má tedy na vývoj tržeb, resp. zisku pozitivní vliv. Výnosnost podnikového majetku se ve sledovaném období více než zdvojnásobila, což dokazuje, že investiční činnost firmy do dlouhodobého hmotného majetku zvyšuje možnosti výroby a též produktivitu práce. Výsledkem jsou vyšší tržby, a tím i zisk firmy.

6 INVESTIČNÍ ČINNOST PODNIKU

Rozhodování o investicích patří mezi nejvýznamnější druhy firemních rozhodnutí. Nesprávně zaměřená a neefektivní investice může podniku způsobit vážné finanční problémy, bez investic se však žádný podnik neobejde. Zvláště pak podnik, který se chce rozvíjet a zajistit si v tržním prostředí zdravou míru konkurenceschopnosti. Investiční rozhodování by proto mělo vycházet z firemní strategie a přispívat k její realizaci.

Hlavním záměrem firmy je neustálé rozšiřování výroby, a proto do pořizování nového výrobního zařízení každoročně investuje desítky milionů korun. Důvodem pro nákup moderního vybavení je nejen technická náročnost samotné výroby, ale také rozšiřování výrobního portfolia. Investiční činnost firmy má tedy především charakter investic rozvojových a obnovovacích.

Investiční činnost firmy začala v roce 2001, kdy se po zhruba desetileté úspěšné spolupráci s firmou TESLA, a. s., rozhodla mateřská společnost odkoupit veškeré její pozemky, budovy a pracovní smlouvy všech tehdejších zaměstnanců závodu a ve výrobě pokračovat pod svým jménem. Tím vznikl vůbec první zahraniční výrobní závod společnosti, jehož produkty jsou téměř ze sta procent exportovány mimo hranice ČR. V tomto roce představovala největší finanční výdaj rekonstrukce tehdejšího výrobního závodu, do kterého firma investovala téměř 65 mil. Kč. Kromě toho firma pořídila nové výrobní stroje a další drobný majetek v hodnotě přes 8 mil. Kč a ve stejné hodnotě také nakoupila pozemky pro budoucí plánovaný rozvoj.

V roce 2002 firma nejvíce investovala do výrobních strojů, nástrojů a zkušebních zařízení a do vybavení provozu a přepravních prostředků. Celková hodnota investičních výdajů v tomto roce činila téměř 24 mil. Kč, přičemž firma dosáhla tržeb v hodnotě přes 56 mil. Kč. Hodnota aktiv činila téměř 130 mil. Kč a podnik zaměstnával v průměru 150 zaměstnanců. Přesto v tomto roce jako v jediném nedosáhla firma zisku, nýbrž vykázala ztrátu.

V roce 2003 firma investovala necelých 12,5 mil. Kč opět do výrobních strojů, zařízení provozu a přepravních prostředků, do organizačních a komunikačních zařízení, do prostředků zajišťujících bezpečnost a do vybavení společných prostor firmy. Kromě toho započala výstavbu nové výrobní haly (M2), která byla dokončena v následujícím roce. Hlavním impulsem byla zvyšující se poptávka po mobilních telefonech. V mnoha zemích po celém světě se začaly budovat nové mobilní sítě, k čemuž bylo zapotřebí nejmodernější techniky, kterou v té době vyrábělo pouze několik málo firem. Aby bylo možné rozšířit výrobní portfolio a uspokojit tuto poptávku, musela firma rozšířit stávající výrobní plochu. Výše celkových aktiv se proto kvůli položce nedokončeného DHM na konci roku vyšplhala

až na 236 mil. Kč, při tržbách přes 110 mil. Kč. Oproti předešlému roku došlo ke zdvojnásobení tržeb a firma dosáhla zisku v hodnotě téměř 2,5 mil. Kč. Díky postupnému rozšiřování výrobního portfolia došlo též k nárůstu počtu zaměstnanců, který překročil dvě stovky. Pokud bychom poměřili dosažený zisk v podobě EBITu s aktivy, výnosnost podnikového majetku by se pohybovala okolo 2,5 %.

Ve třetím roce samostatné působnosti společnosti v České republice se firmě podařilo opětovně dosáhnout zdvojnásobení tržeb oproti předešlému roku. Největší zásluhu na tom mělo masové pokrytí území mobilními sítěmi, které firmě zajistilo obrovské zakázky. Firma realizovala tržby ve výši přes 265 mil. Kč a zisk v hodnotě přes 86 mil. Kč. V tomto roce došlo k dokončení výstavby výrobní haly M2 a k jejímu uvedení do provozu. Zároveň byly pořízeny nové výrobní stroje, měřicí přístroje a zkušební zařízení za desítky milionů korun. Celková hodnota investiční činnosti v roce 2004 činila téměř 73 mil. Kč a hodnota podnikového majetku se zvýšila na něco málo přes 320 mil. Kč. Spolu s rozšířením výrobního portfolia vzrostl též počet zaměstnanců firmy, a to na 293. Účinnost investiční činnosti potvrzuje též výnosnost podnikového majetku, která v roce 2004 činila 28,77 %.

V roce 2005 došlo k první vlně obnovovacích investic z důvodu morálního opotřebení výrobního zařízení. Celková investiční činnost v tomto roce činila přibližně 45 mil. Kč, z toho bylo 5 mil. Kč použito na drobné stavební úpravy dosavadních dvou výrobních hal a za zbývající část byly pořízeny nové výrobní stroje, měřicí přístroje a další drobný majetek. Celková aktiva vzrostla téměř na 400 mil. Kč vlivem zvýšení krátkodobých pohledávek z obchodních vztahů a tržby se vyšplhaly na necelých 301 mil. Kč. Též v personální oblasti došlo k dalšímu růstu na 325 zaměstnanců. Je tedy patrné, že výstavba výrobní haly M2 aktivované v roce 2004 se pozitivně promítla do všech ekonomických ukazatelů firmy, což potvrzuje i zisk v hodnotě téměř 114 mil. Kč a výnosnost podnikového majetku, která překročila hranici 30 %.

Ekonomický růst firmy se projevoval v každém roce a nejinak tomu bylo v roce 2006. Zakázky firmy narůstaly a docházely kapacity na jejich uspokojení. Proto firma v tomto roce došla k rozhodnutí opět rozšířit výrobní prostory. Výstavba nové výrobní haly M3 měla zajistit nejen možnost rozšíření výrobní plochy, ale také zabezpečit chybějící prostory pro vedení firmy a její zaměstnance. V roce 2006 totiž došlo k opětovnému nárůstu počtu pracovníků, který už překročil hranici 350 zaměstnanců, což je více než dvojnásobek původního stavu. Kromě investic do nové haly, jejíž hodnota se v rozvaze promítla prostřednictvím nedokončeného DHM, firma pořídila další výrobní stroje a měřicí přístroje, ostatní vybavení provozu a další drobný majetek za téměř 50 mil. Kč. Celková investiční

činnost činila necelých 130 mil. Kč, čímž hodnota podnikového majetku vzrostla na 455 mil. Kč. V tomto roce firma dosáhla nejvyšších tržeb za posledních 5 let, které se vyšplhaly téměř k 400 mil. Kč, a zisk činil 125,5 mil. Kč. Výnosnost podnikového majetku oproti roku 2005 poklesla o 2 %. Z hlediska rentability aktiv ovšem patří rok 2006 do třech nejúspěšnějších let firmy.

Od roku 2007 dochází k poklesu všech ekonomických ukazatelů firmy. Hlavním důvodem byla začínající ekonomická krize, která se největší měrou projevila v roce 2009. V roce 2007 proudilo něco málo přes 30 mil. Kč na dostavbu výrobní haly M3, jejíž provoz byl v tomto roce zahájen. Téměř 57 mil. Kč firma opět investovala do výrobního zařízení. Firma dosáhla tržeb přes 376 mil. Kč a zisku necelých 118 mil. Kč. Především z důvodu nárůstu krátkodobých pohledávek výše podnikových aktiv dosáhla 551 mil. Kč, a proto se výnosnost podnikového majetku snížila na přibližně 21,5 %. Došlo také ke snížení počtu zaměstnanců o 50 pracovníků a jejich redukce se v dalších dvou letech mírně prohlubovala.

V roce 2008 už se naplno začala projevovat zmíněná ekonomická krize. Celá Severní Amerika a velká část Evropy se dostaly do období recese, což se projevilo i na množství zakázek firmy, resp. jejich tržbách, potažmo zisku. Investiční činnost byla zaměřena především na obnovu výrobního zařízení firmy a činila necelých 32,5 mil. Kč. Z důvodu vysokých odpisů DHM, které v tomto roce činily přes 55 mil. Kč, se uskutečňovaná investiční činnost v rozvaze nijak pozitivně neprojevila. Hodnota podnikového majetku firmy klesla pod 500 mil. Kč především z důvodu inkasa krátkodobých pohledávek. Tržby činily necelých 323 mil. Kč a zisk oproti minulému roku pouze 67 mil. Kč. Výnosnost podnikového majetku se snížila na 13,5 % a došlo taktéž ke snížení počtu pracovníků na 291 zaměstnanců.

V následujícím roce vykazovala firma nejnižších tržeb od roku 2005. Veškerá investiční činnost byla směřována do obnovy výrobního zařízení, do kterého firma investovala přibližně 42 mil. Kč. V tabulce 18 je uveden přehled nejvýznamnějších strojních investic v tomto roce. Hodnota podnikového majetku se snížila na necelých 464 mil. Kč v ZC a tržby činily přes 285 mil. Kč. Zisk firmy se pohyboval kolem 40 mil. Kč, což je v pořadí třetí nejnižší hodnota zisku od roku 2002 a výnosnost podnikového majetku dokonce druhá nejnižší (přibližně 8,7 %). Počet zaměstnanců firmy se snížil na 286, což zapříčinilo růst jejich vybavenosti dlouhodobým hmotným majetkem. V roce 2009 měl jeden pracovník k dispozici tento majetek v hodnotě přes 2 mil. Kč, obecně by se tedy dalo říci, že jsou vytvořeny dobré předpoklady růstu produktivity práce.

Tabulka 18: Přírůstky výrobního zařízení roku 2009 v tis. Kč

Nejvýznamnější investice roku 2009	v tis. Kč
Výrobní stroje	
Šroubovací automat VH 8600	3 222
Výrobní linka SLX 8000	2 862
Startér pájecí stanice - linka 9805	2 836
Měřicí přístroje	
Síťový analyzátor CEVA 9805	1 196
Měřicí stanice MP UCSX 0081	1 085
Analyzátor 20Hz - 8GHz FSQ 8	872

Zdroj: vlastní zpracování dat převzaté z výkazů dlouhodobého hmotného majetku firmy

Pozitivním ukazatelem je též stupeň opotřebení DHM, který udává, že dlouhodobý hmotný majetek podniku je odepsán pouze z necelých 41 %, což svědčí o jeho vysoké úrovni. I další vývoj podnikových investic ukazuje, že investiční činnost má na hospodaření firmy příznivý vliv, což se odráží především ve zlepšení ukazatelů aktivity a výnosnosti podnikového majetku.

Po dvou ekonomicky slabších letech opět dochází ve firmě k rozvoji. Ve všech ohledech byl rok 2010 nejvíce podobný roku 2008. Hodnoty celkových aktiv, tržeb, zisku i výnosnosti podnikového majetku se lišily pouze minimálně. Firmě se podařilo získat větší zakázky, které si vyžádaly pořízení nového vybavení. Rozsah investic v tomto roce přesáhl 54 mil. Kč, přičemž většina prostředků proudila na nákup nových výrobních strojů a měřících přístrojů. V tabulce 19 je uveden seznam nejvýznamnějších strojních investic v tomto roce.

Tabulka 19: Přírůstky výrobního zařízení roku 2010 v tis. Kč

Nejvýznamnější investice roku 2010	v tis. Kč
Výrobní stroje	
Osazovací automat JUKI (4x)	4 219
Optický tester model 5 K PLUS	1 936
Robotická ruka CS 8	1 374
Měřicí přístroje	
Síťový analyzátor CEVA 1305	1 449
Analyzátor FSQ 26	1 085
Adaptér UCS 2255	988

Zdroj: vlastní zpracování dat převzaté z výkazů dlouhodobého hmotného majetku firmy

Hodnota podnikového majetku vzrostla na 503 mil. Kč v ZC, což při dosaženém zisku něco málo přes 68 mil. Kč vyvolalo růst výnosnosti podnikového majetku na přibližně 13,6 %. Z důvodu nárůstu počtu pracovníků na 341 zaměstnanců se sice snížila jejich vybavenost dlouhodobým hmotným majetkem o 150 tis. Kč v PC na jednoho pracovníka, podle ukazatele produktivity DHM ovšem 1 Kč investovaná do DHM přináší firmě 0,50 Kč tržeb, což je o 0,01 Kč více než v předchozím roce. Tento růst sice není nijak objemný, ale při porovnání tržeb a DHM v PC roku 2010 a 2011 jasně dokazuje, že investiční činnost firmy má na celkový hospodářský vývoj zásadní vliv. Účinnost podnikového majetku také zaznamenala pozitivní změny. Rychlost obratu celkových aktiv se oproti roku 2009 zvýšila na 0,66 obrátů za rok, což představuje snížení doby obratu o 63 dní. Jen pro zajímavost obrat stálých aktiv vzrostl o 0,09 obrátů za rok.

V následujícím roce došlo ke druhé největší investiční činnosti vůbec, a to způsobilo zlepšení všech sledovaných ukazatelů. Rok 2011 je charakteristický výrobní expanzí. Firma získala velké zakázky, kvůli nimž bylo potřeba rozšířit výrobní portfolio. Do strojního vybavení bylo investováno téměř 63 mil. Kč (nejvýznamnější strojní investice jsou uvedeny v tabulce 20), dále bylo pořízeno vybavení provozu v hodnotě kolem 13 mil. Kč, organizační a komunikační zařízení v hodnotě přes 2 mil. Kč a také nové osobní automobily za necelých 2,1 mil. Kč. Kromě toho firma přikoupila pozemek, na kterém vybudovala parkoviště pro interní potřeby svých zaměstnanců v hodnotě téměř 4 mil. Kč, jelikož výchozí stav 341 pracovníků se v roce 2011 zvýšil na 468 přepočtených zaměstnanců.

Tabulka 20: Přírůstky výrobního zařízení roku 2011 v tis. Kč

Nejvýznamnější investice roku 2011	v tis. Kč
Výrobní stroje	
Osazovací automat JUKI (5x)	5 857
Pájecí pec	3 141
Tiskový stroj - tisk/natírání desek	2 092
Měřicí přístroje	
Automatický optický tester AOI	2 359
Releové pole TSVP	927
Analyzátor IP FSQ 3	832

Zdroj: vlastní zpracování dat převzaté z výkazů dlouhodobého hmotného majetku firmy

Rozsah přijatých objednávek si vyžádal rozhodnutí o výstavbě další výrobní haly (M4). Pro tento účel firma využila investiční pobídky na rozšíření výrobního závodu od ministerstva průmyslu a obchodu. Podle Zákona o investičních pobídkách č. 72/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů mají totiž investoři zavádějící novou výrobu nebo rozšiřující stávající výrobu v oblasti zpracovatelského průmyslu možnost získat investiční pobídku, pokud je hodnota investice vyšší než 50 mil. Kč. Jelikož analyzovaná firma je expandující společností, tvoří investiční pobídku částečná sleva na dani z příjmů právnických osob až po dobu 5 let. Firma ovšem musí splnit určité předpoklady: minimální výše investice musí být 100 mil. Kč, 50 mil. Kč musí být kryto vlastním kapitálem a z celkové výše investice musí být minimálně 60 % investováno do strojního vybavení. Na splnění těchto podmínek má firma 3 - 5 let. Žádost vztahující se k této investiční pobídce byla podána v únoru 2011 a ještě v tomto roce se začalo s výstavbou, která si vyžádala téměř 35 mil. Kč. Celkem tedy představovala investiční činnost v roce 2011 rozsah přes 123 mil. Kč, což je druhá nejvyšší úroveň od doby vzniku firmy. Celková aktiva vzrostla na 564,5 mil. Kč v ZC, což při dosaženém zisku 101 mil. Kč znamenalo růst výnosnosti podnikového majetku na 17,9 %. Rentabilita aktiv se tedy oproti minulému roku zvýšila téměř o 4,5 %. Díky vysokým tržbám došlo také oproti roku 2010 ke snížení doby obratu celkových aktiv o 156 dní. Rychlost obratu vzrostla na 0,92 obrátů za rok a rychlost obratu stálých aktiv činila dokonce 1,25 obrátů za rok. Pozitivní vývoj zaznamenaly i další ekonomické ukazatele. Produktivita DHM v PC vzrostla téměř o 30 %, jedna koruna majetku tedy firmě přináší 0,65 Kč tržeb. Z důvodu velkého nárůstu počtu zaměstnanců sice poklesla jejich vybavenost dlouhodobým hmotným majetkem, pořád je ale její hodnota vyšší než 1,6 mil. Kč, což svědčí o stále dobrých předpokladech dosahování vysoké produktivity práce. Díky rozsáhlé investici do samostatných movitých věcí a souboru movitých věcí v hodnotě přes 82 mil. Kč se snížil stupeň jejich opotřebení o 0,4 procentní body. Celkově sice došlo k mírnému nárůstu opotřebení DHM na něco málo přes 45 procentních bodů, to je ovšem důsledkem opotřebení staveb, které v roce 2012 klesne minimálně o 3 procentní body.

Aktivací výrobní haly M4 v březnu letošního roku došlo k uzavření části výše zmiňované investiční akce. Aby firma splnila podmínky investiční pobídky, musí ještě do roku 2014 dovybavit halu výrobními stroji v hodnotě kolem 150 mil. Kč. V současnosti tedy firma disponuje čtyřmi výrobními halami, z nichž každá se zabývá jednou oblastí výroby: M1 - kovová výroba, M2 - kabelová výroba, M3 - osazování desek plošných spojů a M4 - koncová výroba (montáž). Žádný výrobek firmy nevzniká pouze v jedné výrobní

oblasti, ale prochází celým výrobním procesem od kovové výroby až k výrobě koncové. Proto je velice obtížné vyčíslit příjem z nové investice a určit, jaký bude mít konkrétní investiční akce dopad na ekonomické výsledky firmy. Navíc, jelikož se jedná o firmu zabývající se speciální oblastí velice technicky náročné výroby, kde předpokladem je neustálá modernizace výrobního zařízení z důvodu technického pokroku, je investiční činnost v této firmě samozřejmostí bez ohledu na výši jejího zhodnocení. Samotná firma se proto nezabývá hodnocením efektivnosti jednotlivých investic a spíše vychází z obecného dlouhodobého trendu, kdy v souvislosti s růstem podnikového majetku rostou i tržby. Z tohoto důvodu byl vývoj investiční činnosti firmy posouzen ve vztahu k dosaženým výsledkům a vyjádřen pomocí vybavenosti, úrovně a účinnosti podnikového majetku.

7 VYBRANÁ INVESTIČNÍ AKCE

Mateřská společnost firmy před nedávnem odkoupila konkurenční podnik a jeho výrobu přesunula do výrobního závodu dané firmy. Podnik vyráběl podobné produkty, ovšem nižší cenové hladiny a pro širší zákaznickou skupinu. Pořízené stroje a další výrobní zařízení byly rozděleny do jednotlivých výrobních úseků firmy. Firma na těchto výrobních zařízeních pokračuje s výrobou produktů pod původní značkou podniku, využívá je však i pro svoji potřebu. Vybraná investiční akce se týká střediska koncové montáže, kde jsou kompletovány pouze produkty původní značky výhradně za pomoci vybavení, které firma na konci roku 2010 z důvodu přesunutí výroby podniku do firmy pořídila.

Celková hodnota investiční činnosti ve středisku koncové výroby činila 9 650 818 Kč. Předmětem této investice jsou výrobní stroje, měřicí přístroje, nástroje a zkušební zařízení a ostatní vybavení provozu (montážní stoly, paletové regály, apod.). Investice byla financována z vlastních zdrojů firmy a její předpokládaná průměrná doba životnosti je 4 roky. Do provozu byla uvedena 1.11.2010. Jedním rokem životnosti investice se tedy rozumí období 1.11. - 31.10. V tabulce 21 je uvedena kalkulace cash flow, které investice za dobu své životnosti firmě přinese.

Tabulka 21: Kalkulace cash flow

Ukazatel	Rok			
	1	2	3	4
Kalkulace cash flow				v Kč
Tržby	15 952 441	26 599 341	29 259 275	32 185 202
Provozní náklady	19 011 585	20 125 290	21 310 992	22 573 924
Zisk před zdaněním	- 5 471 849	4 061 346	5 535 578	7 198 574
Daň z příjmů (-)	0	771 656	1 051 760	1 367 729
Zisk po zdanění	- 5 471 849	3 289 691	4 483 818	5 830 845
Odpisy	2 412 705	2 412 705	2 412 705	2 412 705
Cash flow z provozu	- 3 059 144	5 702 395	6 896 523	8 243 549
Zůstatková cena majetku s delší dobou životnosti				742 834
Cash flow	- 3 059 144	5 702 395	6 896 523	8 986 383
Současná hodnota očekávaného cash flow	- 2 731 379	4 545 914	4 908 809	5 711 009

Zdroj: vlastní zpracování dat

Jelikož investice byla aktivována 1.11.2010, vychází hodnota tržeb a provozních nákladů firmy z reálných údajů za 1,25 let životnosti investice. V dalších letech se předpokládá růst tržeb ve výši 10 %. Provozní náklady jsou tvořeny mzdovými náklady, u kterých se předpokládá každoroční zvýšení jejich úrovně o 5 % a materiálovými náklady. Jelikož se jedná o koncovou montáž výrobků, zahrnují materiálové náklady především spotřebu energií a drobné vybavení. Zde se předpokládá každoroční nárůst o 10 %. Odpisy jsou voleny lineární na čtyři roky, daň z příjmů právnických osob činí od roku 2009 19 %. Ve čtvrtém roce životnosti investice je do cash flow ještě započítána zůstatková cena těch složek investic, jejichž doba životnosti je delší než předpokládaná průměrná doba životnosti investice a tento majetek tudíž není plně odepsán. Jelikož faktor času způsobuje, že hodnota dnešní peněžní jednotky je vyšší než hodnota peněžní jednotky v budoucnu, je očekávané cash flow z investice diskontováno na současnou hodnotu přepočítacím koeficientem, za který firma považuje požadovaný výnos ve výši 12 %. V tabulce 22 jsou uvedeny výsledky hodnocení této investiční akce, která byla posuzována prostřednictvím diskontované doby splacení, metody čisté současné hodnoty a vnitřního výnosového procenta.

Tabulka 22: Ukazatele efektivnosti investic

Ukazatel	Výsledky hodnocení
Investiční výdaj na pořízení DHM	9 650 818 Kč
Současná hodnota očekávaných příjmů	12 434 353 Kč
Diskontovaná doba splacení	3,51 roku
Čistá současná hodnota	2 783 535 Kč
Vnitřní výnosové procento	20,29 %

Zdroj: vlastní zpracování dat

Investiční činnost je přijatelná, pokud bude doba splacení kratší než doba životnosti investice, čistá současná hodnota vyjde kladná a vnitřní výnosové procento bude vyšší, než podniková diskontní míra (v tomto případě požadovaný výnos firmy). Z výše uvedené tabulky je patrné, že investiční akce firmy ve středisku koncové montáže splňuje všechny předpoklady. Diskontované peněžní příjmy převyšují kapitálové výdaje, zaručují požadovanou míru výnosnosti firmy a uhradí investiční výdaj za dobu kratší, než je doba životnosti investice. Na základě těchto výsledků můžeme usoudit, že rozhodnutí o přijetí tohoto investičního projektu bylo správné.

8 CELKOVÉ ZHODNOCENÍ PODNIKOVÉHO MAJETKU A INVESTIČNÍ ČINNOSTI PODNIKU

Z dosažených výsledků ohledně výše podnikového majetku, jeho struktury, vybavenosti podniku DHM, účinnosti a úrovně majetku a také na základě rostoucí výnosnosti podnikového majetku je patrné, že investiční činnost firmy má na její hospodaření a celkovou obchodní situaci firmy pozitivní vliv.

Analýza podnikového majetku firmy byla provedena v letech 2009 - 2011, jelikož teprve v roce 2008 začala firma pro oceňování odpisovaného dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku v rozvaze používat tzv. brutto princip. Aby údaje o odpisovaném dlouhodobém hmotném a dlouhodobém nehmotném majetku lépe odrážely skutečný stav tohoto majetku, byl dlouhodobý majetek a jeho jednotlivé složky vyjádřeny v pořizovací i zůstatkové ceně.

Nejprve byl majetek analyzován z hlediska svého rozvahového členění na dlouhodobý majetek, oběžný majetek a časové rozlišení. Struktura podnikového majetku potvrdila skutečnost, že nejvýznamnější složkou podnikového majetku každého podniku, především výrobního, je majetek dlouhodobý. V podmínkách vybrané firmy se dlouhodobý majetek na celkovém složení aktiv podílí více než 72 % a jeho výše se od roku 2009 zvýšila o více než 20 %. Největší zásluhu na tom mají právě každoroční rozsáhlé investice. Zastoupení oběžného majetku se ve sledovaném období pohybovalo kolem 25 % celkových aktiv a nejmenší měrou se na podnikovém majetku podílí časové rozlišení, které netvoří ani 0,5 % celkového podnikového majetku.

Na základě další analýzy popisující strukturu dlouhodobého majetku firmy a její vývoj v členění na hmotný, nehmotný a finanční majetek bylo dle předpokladů zjištěno, že dlouhodobý hmotný majetek v jeho pořizovacích i zůstatkových cenách převyšuje ve všech letech 97 % celkového dlouhodobého majetku firmy a je tudíž nejvýznamnější složkou dlouhodobého majetku firmy. Největší meziroční změnu tento majetek vykázal v letech 2011/2010, kdy se jeho hodnota v PC zvýšila téměř o 120 mil. Kč. Důvodem je druhá nejrozsáhlejší investiční činnost firmy rozšiřující prostory podniku o novou výrobní halu a pořízení dalšího moderního vybavení. Dlouhodobý nehmotný majetek firmy tvoří pouze software a i jeho hodnota v PC i ZC ve sledovaném období let 2009 - 2011 rostla. Přesto však se tento majetek na celkovém objemu dlouhodobého majetku podílí pouze okolo 0,5 %. Naopak dlouhodobý finanční majetek klesl z původních 7,5 mil. Kč v roce 2009 na přibližně

4 mil. Kč v roce 2011, což je zapříčiněno průběžným splácením půjček poskytnutých třetím osobám.

V rámci dlouhodobého hmotného majetku hrají nejvýznamnější roli stavby a samostatné movité věci a soubory movitých věcí. Právě do těchto dvou složek firma investuje nejvíce finančních prostředků. Zatím co hodnota staveb v PC na základě drobných stavebních úprav v průběhu sledovaných let mírně rostla (o cca 2 %), jejich zůstatková cena je charakterizována poklesem (o 6 %). Tato odlišnost mezi hodnotou staveb v pořizovací a zůstatkové ceně je zapříčiněna odpisovou politikou. Proto i podíl staveb na celkovém dlouhodobém hmotném majetku vykazuje odlišné hodnoty (v roce 2009 v PC více než 45 %, v ZC přes 63 %). Obecně však jejich podíl v průběhu období klesá především z důvodu rychlejšího růstu samostatných movitých věcí a souboru movitých věcí. Hodnota samostatných movitých věcí a souboru movitých věcí ve sledovaném období 2009 - 2011 poměrně významně vzrostla. V PC došlo ke zvýšení tohoto majetku z 306 mil. Kč v roce 2009 na přibližně 433 mil. Kč v roce 2011 (nárůst o cca 42 %). V ZC došlo ke zvýšení hodnoty samostatných movitých věcí a souboru movitých věcí z necelých 114 mil. Kč v roce 2009 na přibližně 153 mil. Kč v roce 2011 (růst o více než 34 %). Právě samostatné movité věci a soubory movitých věcí si vyžadují každoroční rozsáhlé investice. Firma vyrábí speciální produkty vyznačující se obrovskou technickou náročností výroby, proto je nutná neustálá modernizace výrobního zařízení. Díky zvyšujícímu se počtu zakázek navíc dochází i k rozšiřování výrobního portfolia firmy. Další důležitou složku dlouhodobého hmotného majetku firmy tvoří nedokončený DHM. Ten ve firmě vystupuje jako jakýsi mezistupeň, na kterém se kumuluje hodnota majetku, který ještě nebyl uveden do provozu. Tento účet firma používá zejména z důvodu probíhajících investičních akcí. V průběhu roku se zde zachycují přírůstky jednotlivých výrobních zařízení, strojů, stavebních prací apod. a jednou měsíčně se provede aktivace toho majetku, který již může být uveden do provozu a jeho hodnota se převede na příslušné majetkové účty. Firma do této skupiny majetku rovněž zahrnuje majetek, který pořizuje vlastní činností do doby uvedení tohoto majetku do provozu. V březnu 2011 započala výstavba již třetí nové výrobní haly (M4), která byla uvedena do provozu začátkem roku 2012. To vysvětluje meziroční zvýšení nedokončeného DHM 2011/2010 téměř o 36 mil. Kč a zdůvodňuje podíl na celkovém dlouhodobém majetku firmy v ZC ve výši necelých 11 %. Za zmínku ještě stojí pozemky firmy, jejichž hodnota vzrostla v roce 2011 téměř o 4 mil. Kč, což představuje oproti předcházejícím létům změnu o více než 44 %. Důvodem tohoto vzestupu bylo přikoupení sousedních pozemků pro vybudování parkovacích prostor

pro potřeby firmy a jejích zaměstnanců. Na struktuře dlouhodobého hmotného majetku v ZC se v tomto roce podílí něco málo přes 3 %.

Produktivita DHM ve sledovaném období let 2009 - 2011 roste. To v podstatě znamená, že 1 Kč investovaná do tohoto majetku přináší stále větší tržby. Zatím co v roce 2009 přinesla 1 Kč DHM necelých 50 haléřů tržeb, v roce 2011 už to bylo 65 haléřů, což představuje nárůst o cca 30 %. Přestože největší produktivitu DHM vykazovaly stavby, byla to právě skupina samostatných movitých věcí a souboru movitých věcí, díky které vzrostly tržby firmy od roku 2009 o přibližně 207 mil. Kč, jelikož investice do výrobního zařízení pomohly rozšířit výrobní portfolio a zvýšit produktivitu práce.

Vybavenost pracovníků dlouhodobým hmotným majetkem naopak klesá. Příčinou je především velký nárůst zaměstnanců v jednotlivých letech, který způsobuje ředění uvedeného majetku. Počet zaměstnanců firmy od roku 2009 vzrostl o 182 pracovníků, takže zatímco v roce 2009 byl jeden zaměstnanec vybaven majetkem v hodnotě přes 2 mil. Kč, v roce 2011 to bylo přibližně 1,6 mil. Kč, což je pokles téměř o 20 %. Tato vybavenost ovšem stále svědčí o dobrých předpokladech dosahování vysoké produktivity práce.

Stupeň opotřebenosti DHM dotváří celkový pohled na tento majetek a jeho úroveň. Opotřebenost dlouhodobého hmotného majetku ve sledovaném období roste. Oproti roku 2009 vzrostlo téměř o 5 procentních bodů, stále se ale ještě pohybuje pod úrovní 50 %, která je považována za běžný stav opotřebenosti DHM výrobního podniku. U staveb dochází k mírnému růstu opotřebenosti, z vypočtených hodnot je ale zřejmé, že se jedná o nové stavby s dlouhou dobou životnosti a lineárními odpisy zvyšujícími opotřebenost staveb každoročně přibližně o 3 procentní body. Oproti tomu samostatné movité věci a soubory movitých věcí vykazují odepsanost přes 60 %. Důvodem je velmi technicky náročná výroba, která způsobuje morální opotřebenost strojů a vyšší hodnoty odpisů, resp. oprávek. Spolu s aktivací probíhající investiční činnosti firmy se předpokládá snížení stupně opotřebenosti DHM a zvýšení produktivity práce.

Z hlediska účinnosti podnikového majetku dochází především díky rostoucím tržbám k pozitivnímu vývoji všech ukazatelů aktivity. Analýza odhalila jediné slabé místo a tím je vztah mezi dobou obratu pohledávek a úhradou krátkodobých závazků firmy. Obecně je totiž výhodné, aby hodnota doby obratu krátkodobých závazků byla vyšší než doba obratu pohledávek, u posuzované firmy je tomu ale naopak. Doba obratu krátkodobých závazků se sice ve sledovaném období let 2009 - 2011 nepatrně prodlužuje, přesto firma inkasuje své pohledávky za více než dvojnásobnou dobu než hradí své obchodní závazky. U rychlosti obratu celkových aktiv došlo k podstatnému zlepšení. Zatímco v roce 2009 se podnikový

majetek obrátil jen 0,59 krát za rok, což odpovídá době obratu téměř 615 dnů, v roce 2011 činila rychlost jeho obratu již 0,92 obrátů za rok, tedy přibližně 395 dnů. Během pouhých dvou let tedy došlo ke zkrácení doby obratu celkových aktiv firmy téměř o 220 dnů. I v případě obratu stálých aktiv dochází ve sledovaném období k pozitivnímu vývoji, který nasvědčuje tomu, že dlouhodobý hmotný majetek zvyšuje ekonomickou úroveň firmy. Též rychlost obratu zásob se od roku 2009 více než zdvojnásobila, což znamená, že v roce 2011 činila doba obratu zásob už pouze 10 dní. Z toho lze usuzovat, že podnik nedisponuje zásobami, které by byly neproduktivní.

Posledním ukazatelem dovršujícím celkový přehled o podnikovém majetku a jeho úloze je výnosnost podnikového majetku (ROA). Aby hodnoty tohoto ukazatele lépe odrážely skutečný stav, byl pro výpočet použit zisk v podobě EBITu, protože v čase abstrahuje jak od změn v daních, tak i od změn v nastavení kapitálové struktury. Výnosnost podnikového majetku se ve sledovaném období více než zdvojnásobila, což dokazuje, že investiční činnost firmy do dlouhodobého hmotného majetku zvyšuje možnosti výroby a produktivitu práce. Výsledkem jsou vyšší tržby a tím i zisk firmy.

Investiční činnost firmy začala v roce 2001, kdy se po zhruba desetileté úspěšné spolupráci s firmou TESLA, a. s., rozhodla mateřská společnost odkoupit veškeré její pozemky, budovy a pracovní smlouvy všech tehdejších zaměstnanců závodu a ve výrobě pokračovat pod svým jménem.

V roce 2011 se hodnota podnikového majetku v PC vyšplhala na hodnotu lehce přes 900 mil. Kč oproti necelým 130 mil. Kč v roce 2002. Během této doby firma zrekonstruovala původní výrobní závod a vybuodovala 3 zcela nové výrobní haly, čímž se výrobní plocha firmy rozrostla na 16 128 m². Dále pořídila výrobní zařízení v řádech stovek milionů korun, jelikož hlavním záměrem firmy je neustálé rozšiřování výroby. Firma nejvíce investuje do nákupu výrobních strojů, nástrojů a zkušebních zařízení, do pořízení měřicích přístrojů, zařízení provozu a přepravních prostředků a do dalšího drobného majetku včetně organizačního a komunikačního zařízení. Bez ohledu na ekonomickou situaci firmy a stav světového trhu firma do nového výrobního zařízení každoročně investuje okolo 50 mil. Kč. Důvodem je nejen technická náročnost samotné výroby, kvůli které musí firma neustále sledovat vývoj trhu a dlouhodobý majetek neustále obměňovat a nahrazovat majetkem dokonalejším, ale také rozšiřování výrobního portfolia.

Nejlepších ekonomických výsledků firma dosáhla v roce 2005 a 2006. Na počátku roku 2003 trh zaplavila vlna bezdrátové komunikace a masové zavádění nových mobilních sítí,

díky nimž firma získala obrovské zakázky. Jelikož firma nebyla schopná se stávající výrobní kapacitou veškeré objednávky uspokojit, ještě v tomtéž roce započala s výstavou první nové výrobní haly (M2). Ta byla uvedena do provozu začátkem následujícího roku a do hospodaření firmy se promítla zdvojnásobením dosažených tržeb oproti roku 2003. Firma dosáhla zisku přes 86 mil. Kč a výnosnost podnikového majetku činila téměř 29 %. Ve zmiňovaném roce 2005 se díky pokračujícím zakázkám zvýšil zisk firmy na 114 mil. Kč a výnosnost podnikového majetku překročila hranici 30 %. Ekonomický růst firmy se projevoval v každém roce a jinak tomu nebylo ani v roce 2006. Poptávka po produktech firmy narůstala a znovu docházely kapacity k jejímu uspokojení. Proto firma v tomto roce došla k rozhodnutí opět rozšířit výrobní prostory. Výstavba nové výrobní haly M3 měla zajistit nejen možnost rozšíření výrobní plochy, ale také zabezpečit chybějící prostory pro vedení firmy a její zaměstnance. V roce 2006 totiž došlo k dalšímu nárůstu počtu pracovníků, který už překročil hranici 350 zaměstnanců, což představovalo více než zdvojnásobení původního stavu. Celková investiční činnost, která v sobě zahrnovala i obnovovací investice do strojního vybavení činila necelých 130 mil. Kč. Firma dosáhla tržeb v hodnotě téměř 400 mil. Kč, zisk činil 125,5 mil. Kč a výnosnost podnikového majetku se snížila na necelých 28,5 %.

Léta 2007 - 2009 byla pro firmu charakteristická celkovým poklesem z důvodu projevující se ekonomické krize. Celá Severní Amerika a velká část Evropy se dostaly do období recese, což se projevilo i na množství zakázek firmy, resp. jejích tržbách potažmo zisku. Přesto investiční činnost firmy pokračovala a do strojního vybavení investovala téměř 131 mil. Kč. Většina těchto investic měla povahu investic obnovovacích, a proto docházelo k poklesu celkové hodnoty podnikového majetku v ZC nikoli k jejímu růstu. Dopad ekonomické krize se v podniku projevil ve všech směrech, počínaje nižšími tržbami, ziskem, výnosností podnikového majetku až po snižování počtu zaměstnanců.

Po těchto méně úspěšných letech dochází ve firmě opět k rozvoji. Vůbec nejúspěšnějším se zdá být rok 2011, který navíc přinesl rozhodnutí o vybudování další výrobní haly (M4). Pro tento účel firma využila investiční pobídky na rozšíření výrobního závodu od ministerstva průmyslu a obchodu. Výstavba byla zahájena v březnu roku 2011 a vyžádala si v tomto roce téměř 35 mil. Kč. Kromě toho firma pořídila nové výrobní stroje za necelých 63 mil. Kč a další dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek za více než 25 mil. Kč. Dohromady představovala investiční činnost v tomto roce částku přes 123 mil. Kč a pozitivně se podílela na všech ekonomických ukazatelích firmy. Celková aktiva vzrostla na 564,5 mil. Kč v ZC, což při dosaženém zisku 101 mil. Kč znamenalo růst výnosnosti podnikového majetku na 17,9 %. Oproti výchozímu roku 2009 došlo ke zrychlení počtu obrátů celkových aktiv

o 0,33 obrátů za rok, což představuje snížení doby obratu o celých 220 dnů. Produktivita DHM v PC vzrostla téměř o 30 %, jedna koruna tohoto majetku tedy firmě přináší o 15 haléřů tržeb více než v roce 2009. Celkově sice došlo k mírnému nárůstu opotřebení DHM na cca 45 %, to je ovšem důsledkem opotřebení staveb, které v roce 2012 díky aktivaci výrobní haly M4 klesne minimálně o 3 procentní body. Spolu s nárůstem počtu zaměstnanců se snížila též jejich vybavenost dlouhodobým hmotným majetkem, pořád je ale její hodnota vyšší než 1,6 mil. Kč, což svědčí o stále dobrých předpokladech dosahování vysoké produktivity práce.

Aktivací výrobní haly M4 v březnu letošního roku došlo k uzavření části výše zmiňované investiční akce. Aby firma splnila podmínky investiční pobídky, musí ještě do roku 2014 dovybavit halu výrobními stroji v hodnotě kolem 150 mil. Kč.

Část výrobního zařízení střediska koncové montáže byla pořízena z důvodu přesunutí výroby konkurenčního podniku do závodu analyzované firmy. Firma na těchto výrobních zařízeních pokračuje s výrobou 33 produktů pod původní značkou podniku, využívá je však i pro svoji potřebu. Celková hodnota investiční činnosti ve středisku koncové výroby činila 9 650 818 Kč. Investice byla financována z vlastních zdrojů firmy a její předpokládaná průměrná doba životnosti je 4 roky. Na základě metod hodnocení efektivnosti investic bylo zjištěno, že rozhodnutí o přijetí této investiční akce bylo správné. Tato investice se firmě navrátí za 3,51 roku, což je doba kratší, než je předpokládaná průměrná doba životnosti investice. Diskontované peněžní příjmy převyšují kapitálové výdaje a s vnitřním výnosovým procentem 20,29 % zaručují také požadovanou míru výnosnosti firmy.

9 ZÁVĚR

Tato diplomová práce byla zaměřena na analýzu podnikového majetku a investiční činnosti podniku. Hlavním cílem bylo posouzení majetkové struktury v podmínkách vybraného podniku se zaměřením na vybavenost, úroveň a účinnost dlouhodobého hmotného majetku jako podkladu pro zhodnocení investiční činnosti a jejího dopadu na celkové hospodaření firmy.

Analýza podnikového majetku je důležitou oblastí zkoumání podnikového managementu. Podává informace o stavu a struktuře podnikového majetku, o stupni využití majetku, jeho opotřebení a o jeho celkovém přínosu. Je základem pro stanovení objemu oprav, objemu a zaměření investic směřujících k rozvoji podniku. Slouží také k odhalení nedostatků z hlediska využívání výrobních kapacit či plýtvání, ale také k zajištění odpovídající bezpečnosti práce. Důležité je, aby měl podnik právě tolik majetku, kolik potřebuje. Od toho by se měla odvíjet investiční činnost podniku.

Rozhodování o investicích patří mezi nejvýznamnější druhy firemních rozhodnutí, jelikož nesprávně zaměřená a neefektivní investice může podniku způsobit vážné finanční problémy. Bez investic se však žádný podnik neobejde, zvláště pak podnik, který se chce rozvíjet a zajistit si v tržním prostředí zdravou míru konkurenceschopnosti.

Na základě zhodnocení investiční činnosti vybrané firmy a jejího dopadu na výši a úroveň podnikového majetku, bylo zjištěno, že investiční činnost uvedené firmy má na její hospodaření příznivý vliv. Analýza podnikového majetku firmy také potvrdila, že majetek firmy je efektivně využíván a přispívá ke zkvalitnění všech pracovních činností. Tato práce by měla sloužit jako přehled investičních rozhodnutí směřujících k růstu prosperity firmy, jako jakési ohlédnutí za vývojem podnikového majetku a završení první úspěšné dekády firmy v České republice.

10 SUMMARY

This thesis was focused on the analysis of corporate property and investment business activities. The main objective was to assess the property structure in the selected company, focusing on amenities, the level and effectiveness of the tangible assets as a basis for evaluating investment activity and its impact on the overall management of the company.

Analysis of the corporate assets is an important area of business management. Provides the information of the status and structure of corporate property, the degree of asset utilization and its wear, and its overall benefits. The corporate property is the basis for determining the volume of repair and amount of investment, which providing business development. It also serves to reveal the shortcomings of the use of production capacity and wasting, but its also ensuring the adequate safety in the workplace. It is important that the company had as many assets as it requires. On a thorough analysis of the corporate property depends the business investment activities.

Investment decisions are the most important types of business decisions, because misdirected and ineffective investment may cause serious financial problems to the company. No company can not do without investment. Especially the company that wants to develop itself and secure a healthy level of competitiveness in the business environment.

Based on the evaluation of investment performance of the selected firm and its impact on the amount and level of corporate property, it was found that the investment activities of the company's management has a positive influence. Analysis of corporate property company also confirmed that the property of the company is effectively utilized and contributes to the quality of all work activities. This thesis should serve as an overview of investment decisions that lead to the growth of the company's prosperity. This is a look back at the evolution of corporate property for the first ten years in the Czech Republic.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ADAM, J. H. Longman Dictionary of Business English. 2nd ed. Beirut : York Press ; Essex : Longman, 1989. 561 s. ISBN 0-582-05029-4.

Daně z příjmů : zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění, zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, související předpisy : právní stav 1.1.2001. 1. vyd. Praha : Newsletter, 2001. 83 s. De iure Soubor předpisů ; 2001/4. ISBN 80-86394-34-4.

FOTR, Jiří. Podnikatelský záměr a investiční rozhodování. 1. vyd. Praha : Grada, 2005. 356 s. Expert. ISBN 80-247-0939-2.

HIGGINS, Robert C. Analýza pro finanční management. Vyd. 1. Praha : Grada Publishing, 1997. 399 s. ISBN 80-7169-404-5.

KISLINGEROVÁ, Eva. Oceňování podniku. 2. přeprac. a dopl. vyd. Praha : C.H. Beck, 2001. xvi, 367 s. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-7179-529-1.

KRUTINA, V., NOVOTNÁ, M. *Ekonomika podniku*. České Budějovice: EF JU, 2009 ISBN 80-7040-732-8

Obchodní zákoník a související předpisy : odměna likvidátora, obchodní věstník, státní podnik, přepravní řád, podíl na hlasovacích právech : podle stavu k 17.5.2004. Ostrava : Sagit, 2004. 224 s. ÚZ ; č. 441. ISBN 80-7208-434-8.

PARTYK, Bohuslav. Evidence a rozbor základních prostředků. Praha: SNTL, 1963

SEDLÁČEK, Jaroslav. Finanční analýza podniku. Vyd. 1. Brno : Computer Press, 2007. v, 154 s. Praxe manažera. ISBN 978-80-251-1830-6 (brož.).

SŮVOVÁ, H., SRPOVÁ, J., POLOPRUTSKÁ, R., PETR, J., KNAIFL, O., KOHOUT, P., JACKO, F., HUBÁLEK, K., ŠPAČEK, E. *Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači*. 1. vydání Praha : Bankovní institut, a.s., 1999. 622 s. ISBN: 80-7265-027-0.

SYNEK, Miloslav. Ekonomika a řízení podniku : učební texty pro inženýrské studium Podniková ekonomika. 2. vyd. V Praze : Vysoká škola ekonomická, 1997. 446 s. ISBN 80-7079-273-6.

SYNEK, Miloslav. Manažerská ekonomika. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha : Grada, 2011. 471 s. Expert. ISBN 978-80-247-3494-1 (váz.).

SYNEK, Miloslav - KISLINGEROVÁ, Eva. Podniková ekonomika. 5., přeprac. a dopl. vyd. V Praze : C.H. Beck, 2010. xxv, 498 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-336-3 (váz.).

ŠTOHL, Pavel. Učebnice účetnictví : pro střední školy a pro veřejnost. 2. díl. 9., upr. vyd. Znojmo : Vzdělávací středisko Ing. Pavel Štohl, 2008. 201 s. +. ISBN 978-80-87237-02-1 (brož.).

SEZNAM GRAFŮ A TABULEK

Graf 1: Vývoj tržeb firmy v tis. Kč

Tabulka 1: Podnikový majetek, jeho struktura a vývoj

Tabulka 2: Meziroční změny podnikového majetku

Tabulka 3: Dlouhodobý majetek v PC, jeho struktura a vývoj

Tabulka 4: Meziroční změny dlouhodobého majetku v PC

Tabulka 5: Dlouhodobý majetek v ZC, jeho struktura a vývoj

Tabulka 6: Meziroční změny dlouhodobého majetku v ZC

Tabulka 7: Dlouhodobý hmotný majetek v PC, jeho struktura a vývoj

Tabulka 8: Meziroční změny dlouhodobého hmotného majetku v PC

Tabulka 9: Dlouhodobý hmotný majetek v ZC, jeho struktura a vývoj

Tabulka 10: Meziroční změny dlouhodobého hmotného majetku v ZC

Tabulka 11: Produktivita DHM (v PC) a její vývoj

Tabulka 12: Meziroční změny produktivity DHM (v PC)

Tabulka 13: Vybavenost pracovníků DHM (v PC) a její vývoj

Tabulka 14: Meziroční změny vybavenosti pracovníků DHM (v PC)

Tabulka 15: Stupeň opotřebení DHM

Tabulka 16: Ukazatele aktivity

Tabulka 17: Výnosnost podnikového majetku

Tabulka 18: Přírůstky výrobního zařízení roku 2009 v tis. Kč

Tabulka 19: Přírůstky výrobního zařízení roku 2010 v tis. Kč

Tabulka 20: Přírůstky výrobního zařízení roku 2011 v tis. Kč

Tabulka 21: Kalkulace cash flow

Tabulka 22: Ukazatele efektivnosti investic